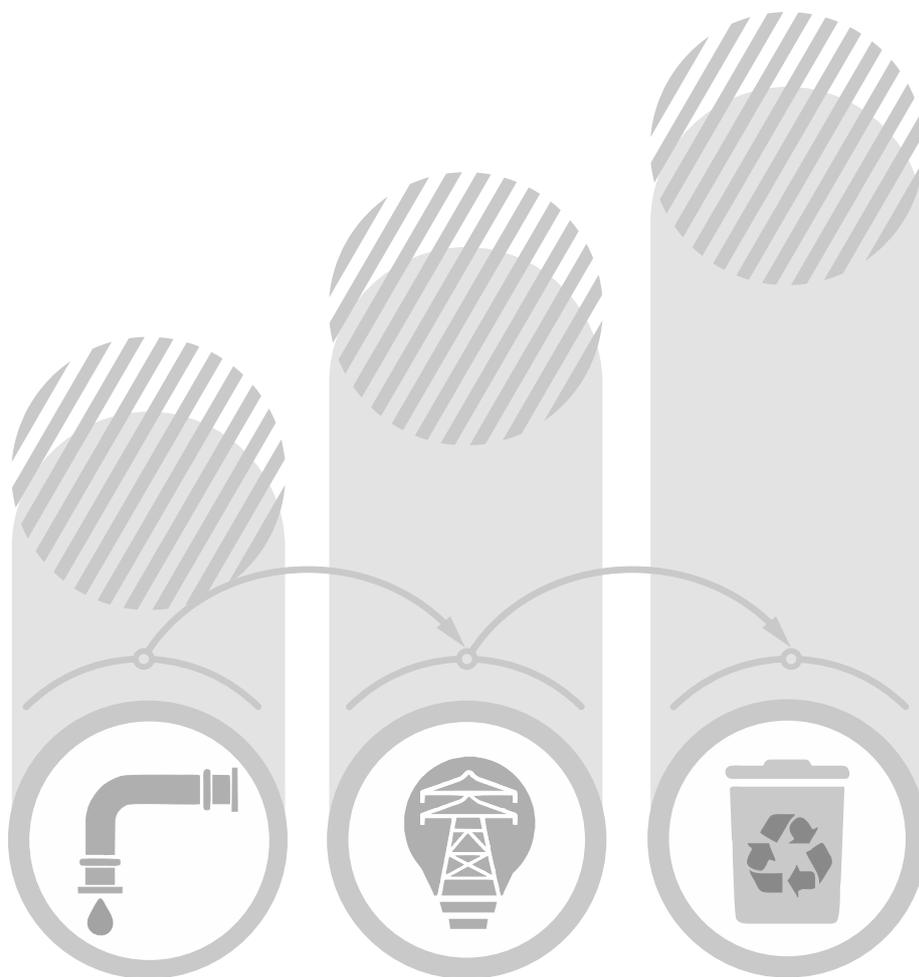

Infrastruktura komunalna w 2017 r.

Municipal infrastructure in 2017

Infrastruktura komunalna w 2017 r.

Municipal infrastructure in 2017

Opracowanie merytoryczne

Główny Urząd Statystyczny, Departament Handlu i Usług

Zespół autorski

Izabella Adamczyk, Barbara Różańska, Marek Sobczyk

Kierujący

Agnieszka Matulska-Bachura

Skład i opracowanie graficzne

Danuta Niwińska, Halina Sztrantowicz, Beata Lipińska, Paweł Luty

Publikacja dostępna na stronie

stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

Zakład Wydawnictw
Statystycznych

00-925 WARSZAWA, AL. NIEPODLEGŁOŚCI
208. Zam. 403/2018

Przedmowa

„Infrastruktura komunalna w 2017 r.” jest kolejną edycją publikacji poświęconej tematyce usług komunalno-bytowych w Polsce. Informacje prezentowane w niniejszym opracowaniu charakteryzują stan infrastruktury technicznej umożliwiającej świadczenie usług zaspokajających podstawowe potrzeby bytowe społeczeństwa, jak również umożliwiają obserwację zmian zachodzących w badanym obszarze działalności.

Opracowanie zawiera informacje o urządzeniach i usługach komunalnych w zakresie gospodarki wodociągowo-kanalizacyjnej, ciepłej, dystrybucji energii elektrycznej i gazu sieciowego oraz zbierania i odbierania oraz przetwarzania odpadów komunalnych według lokalizacji urządzeń lub miejsca świadczenia usług komunalnych dla Polski ogółem, jak również w podziale na województwa oraz miasta i obszary wiejskie.

W publikacji wykorzystano wyniki opracowane na podstawie danych uzyskanych od podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbiorowego dostarczania wody i zbiorowego odprowadzania ścieków z gospodarstw domowych oraz zajmujących się zbieraniem lub odbieraniem odpadów komunalnych lub odbieraniem nieczystości ciekłych, przetwarzaniem odpadów komunalnych, dystrybucją energii elektrycznej, energii ciepłej czy gazu sieciowego.

Zakres tematyczny zaprezentowano w przekrojach wojewódzkich. Informacje na niższych poziomach agregacji (powiatów i gmin) oraz w podziale na miasta i obszary wiejskie zostały udostępnione w Banku Danych Lokalnych na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego (<http://www.stat.gov.pl>).

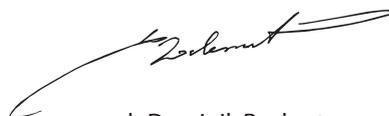
Planując dalszy rozwój badań w obszarze infrastruktury komunalnej, autorzy będą wdzięczni wszystkim osobom i instytucjom za przekazanie sugestii i uwag, które przyczynią się do kształtowania i wzbogacania treści kolejnych edycji tej publikacji.

Dyrektor Departamentu
Handlu i Usług

Ewa Adach-Stankiewicz

Prezes
Głównego Urzędu Statystycznego

dr Dominik Rozkrut

Spis treści

Przedmowa	3
Spis treści	4
Spis tablic	4
Spis wykresów	5
Spis map	5
Objaśnienia znaków umownych i ważniejsze skróty	6
Rozdział 1. Gospodarka wodociągowo-kanalizacyjna	7
Rozdział 2. Gospodarka energetyczna i gazownictwo	14
Rozdział 3. Gospodarka ciepła	19
Rozdział 4. Gospodarka odpadami komunalnymi	21
Rozdział 5. Postępowanie z nieczystościami ciekłymi	29
Uwagi metodologiczne	32
1. Zakres podmiotowy i przedmiotowy	32
2. Objasnienia podstawowych pojęć	33

Spis tablic

Tablica 1. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej i zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w latach 2005, 2010, 2015–2017	12
Tablica 2. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej i ilość ścieków odprowadzonych z gospodarstw domowych w latach 2005, 2010, 2015–2017	13
Tablica 3. Ludność korzystająca z gazu z sieci i zużycie gazu w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w latach 2005, 2010, 2015–2017	17
Tablica 4. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w latach 2005, 2010, 2015–2017	18
Tablica 5. Odpady komunalne odebrane lub zebrane na 1 mieszkańca w latach 2005, 2010, 2015–2017	21
Tablica 6. Frakcje odpadów komunalnych odebranych lub zebranych selektywnie na 1 mieszkańca w latach 2005, 2010, 2015–2017	23
Tablica 7. Przetwarzanie odpadów komunalnych w latach 2005, 2010, 2015–2017	25
Tablica 8. Przydomowe systemy do odprowadzania ścieków w latach 2005, 2010, 2015–2017	29
Tablica 9. Nieczystości ciekłe odebrane w latach 2005, 2010, 2015–2017	30

Spis wykresów

Wykres 1. Długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej w latach 2005, 2010, 2015–2017	7
Wykres 2. Zmiana długości sieci wodociągowej w latach 2005–2017	8
Wykres 3. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w latach 2005, 2010, 2015–2017	9
Wykres 4. Zmiana długości sieci kanalizacyjnej w latach 2005–2017	10
Wykres 5. Długość czynnej sieci gazowej rozdzielczej w latach 2005, 2010, 2015–2017	14
Wykres 6. Zmiana długości sieci gazowej rozdzielczej w latach 2005–2017	15
Wykres 7. Rodzaje paliw stosowanych do produkcji energii cieplnej na cele grzewcze w 2017 r.	20
Wykres 8. Zebrane lub odebrane odpady komunalne według sektorów własności podmiotów zbierających lub odbierających odpady komunalne w latach 2005, 2010, 2015–2017	22
Wykres 9. Źródła pochodzenia odpadów komunalnych odebranych lub zebranych w 2017 r.	22
Wykres 10. Odpady komunalne odebrane lub zebrane selektywnie według frakcji i źródeł pochodzenia w 2017 r.	23
Wykres 11. Składowiska czynne w latach 2005–2017	26
Wykres 12. Składowiska zamknięte w latach 2005–2017	26

Spis map

Mapa 1. Gęstość sieci wodociągowej w miastach w 2017 r.	9
Mapa 2. Gęstość sieci kanalizacyjnej w miastach w 2017 r.	11
Mapa 3. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej i zużycie wody na 1 mieszkańca w 2017 r.	12
Mapa 4. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej i ilość ścieków odprowadzonych z gospodarstw domowych w 2017 r.	13
Mapa 5. Gęstość sieci gazowej rozdzielczej w miastach w 2017 r.	16
Mapa 6. Ludność korzystająca z gazu z sieci i zużycie gazu na 1 mieszkańca w 2017 r.	16
Mapa 7. Sprzedaż gazu gospodarstwom domowym w 2017 r.	17
Mapa 8. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2017 r.	18
Mapa 9. Gęstość sieci ciepłej w 2017 r.	19
Mapa 10. Sprzedaż energii ciepłej w 2017 r.	20
Mapa 11. Gospodarka odpadami komunalnymi w 2017 r.	24
Mapa 12. Składowiska kontrolowane w 2017 r.	25
Mapa 13. Odgazowywanie składowisk odpadów w 2017 r.	27
Mapa 14. Powierzchnia składowania odpadów komunalnych w 2017 r.	27
Mapa 15. Dzikie wysypiska odpadów komunalnych w 2017 r.	28
Mapa 16. Powierzchnia dzikich wysypisk w 2017 r.	28
Mapa 17. Przydomowe systemy do odprowadzania ścieków w 2017 r.	29
Mapa 18. Stacje zlewne i nieczystości ciekłe wywiezione do stacji zlewnych w 2017 r.	30
Mapa 19. Źródła pochodzenia nieczystości ciekłych w 2017 r.	31

Objaśnienia znaków umownych

Symbol	Opis
Kropka (.)	zupelny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych
Kreska (-)	zjawisko nie wystapilo
„W tym”	oznacza, ze nie podaje sie wszystkich skladnikow sumy

Skróty

Skrót	Znaczenie
tys.	tysiąc
mln	milion
m ³	metr sześcienny
hm ³	hektometr sześcienny
km	kilometr
km ²	kilometr kwadratowy
ha	hektar
kg	kilogram
t	tona
kWh	kilowatogodzina
GWh	gigawatogodzina
MJ	megadżul
TJ	teradżul
r.	rok
szt.	sztuka
p.proc.	punkt procentowy

Rozdział 1

Gospodarka wodociągowo-kanalizacyjna

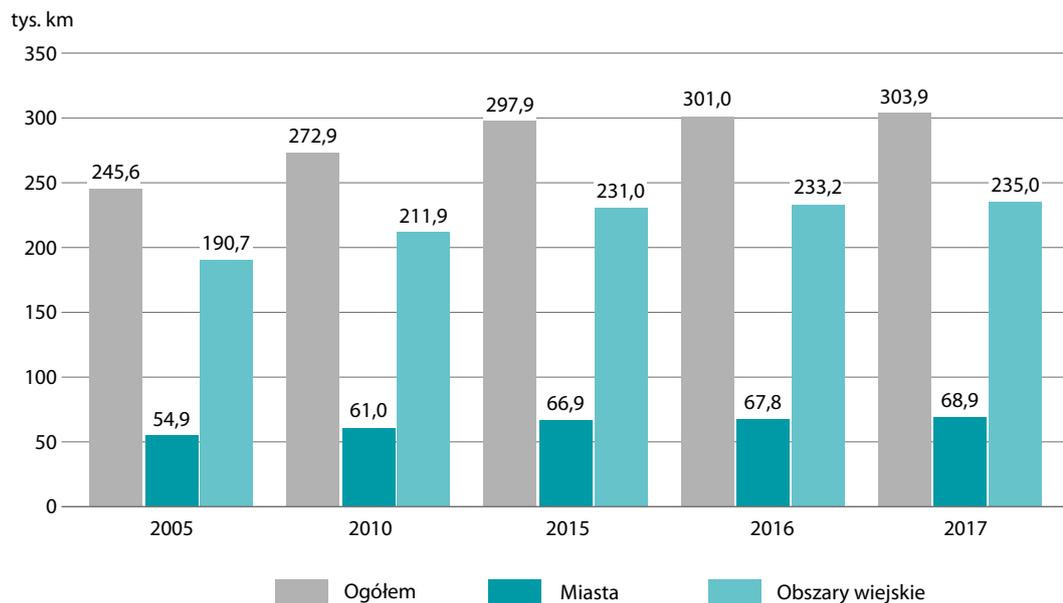
Sieć wodociągowa rozdzielcza – przewody uliczne służące do rozprowadzania wody do odbiorców za pośrednictwem przyłączy do budynków i innych obiektów.

Przyłącze wodociągowe – odcinek przewodu łączący sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy wraz z zaworem za wodomierzem głównym.

Analogicznie do lat poprzednich, w 2017 r. odnotowano kolejne inwestycje w obszarze infrastruktury techniczno-sanitarnej. W porównaniu z 2005 r. długość sieci wodociągowej zwiększyła się o 23,7%, tj. z 245,6 tys. km w 2005 r. do 303,9 tys. w 2017 r., w tym na obszarach wiejskich ze 190,7 tys. km do 235,0 tys. km sieci, tj. o 23,2%. Liczba przyłączy wzrosła natomiast o ok. 1138 tys. sztuk, tj. o 25,2%, w tym o ok. 727 tys. na obszarach wiejskich, tj. o 26,4%.

Najbardziej znaczący przyrost w długości sieci wodociągowej zaobserwowano w miastach województw: podkarpackiego – o prawie 58%, lubuskiego – o prawie 44% i zachodniopomorskiego – o ponad 35% oraz na obszarach wiejskich województw: zachodniopomorskiego – o 43%, warmińsko-mazurskiego – o ok. 37% i mazowieckiego – o ponad 35%.

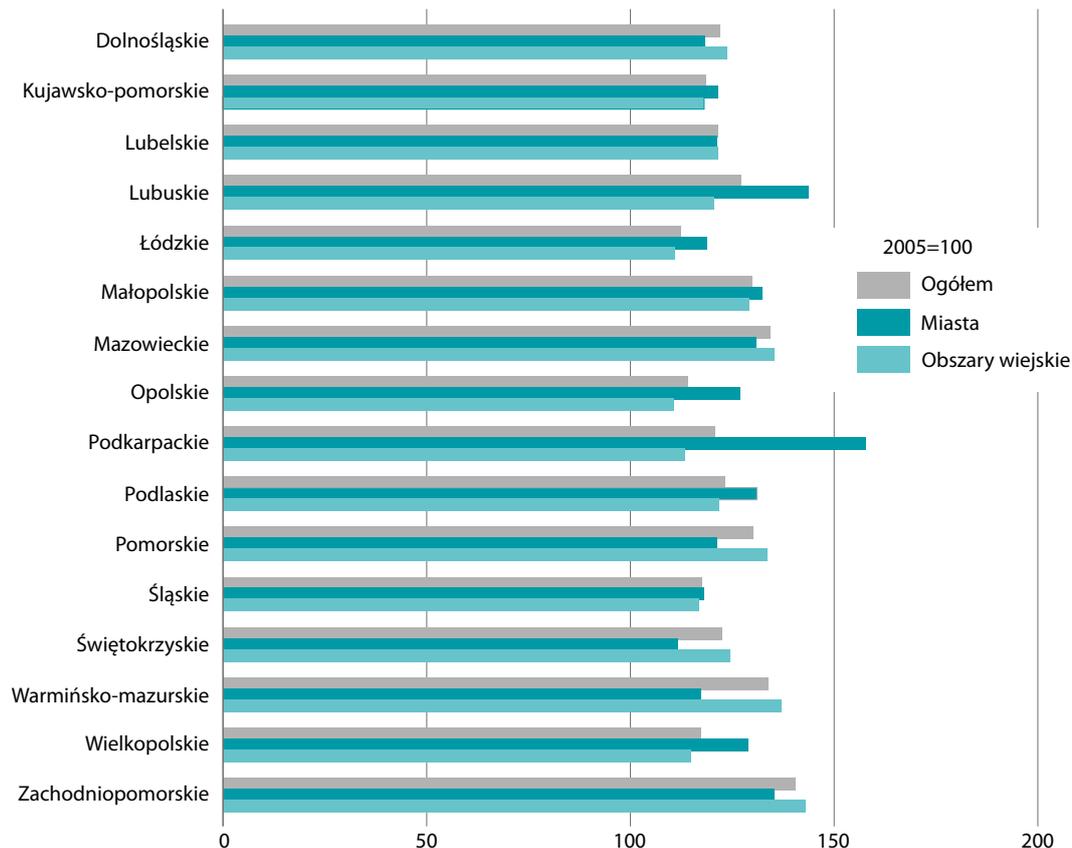
Wykres 1. Długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej w latach 2005, 2010, 2015–2017

W 2017 r. długość **sieci wodociągowej** osiągnęła w Polsce prawie 304 tys. km, a liczba przyłączy – ponad 5,6 mln. W porównaniu z 2016 r. długość wybudowanej lub przebudowanej sieci wodociągowej zwiększyła się o 2,9 tys. km, przy jednoczesnym wzroście liczby przyłączy do budynków o ponad 71 tys. szt.

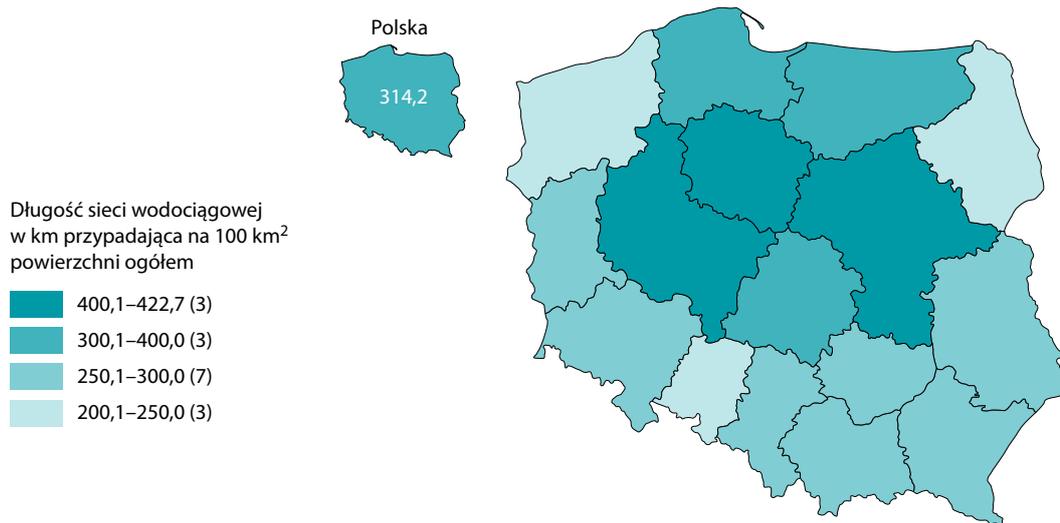
Ponad 77% długości sieci wodociągowej oraz ok. 61,6% przyłączy do budynków zlokalizowanych było na terenach wiejskich. W porównaniu z rokiem poprzednim długość sieci wodociągowej wzrosła w miastach o ponad 1,1 tys. km, a liczba przyłączy o prawie 40 tys. szt. Na terenach wiejskich przybyło ponad 1,8 tys. km nowej sieci, a liczba przyłączy wzrosła o ponad 31 tys. szt.

Wykres 2. Zmiana długości sieci wodociągowej w latach 2005–2017

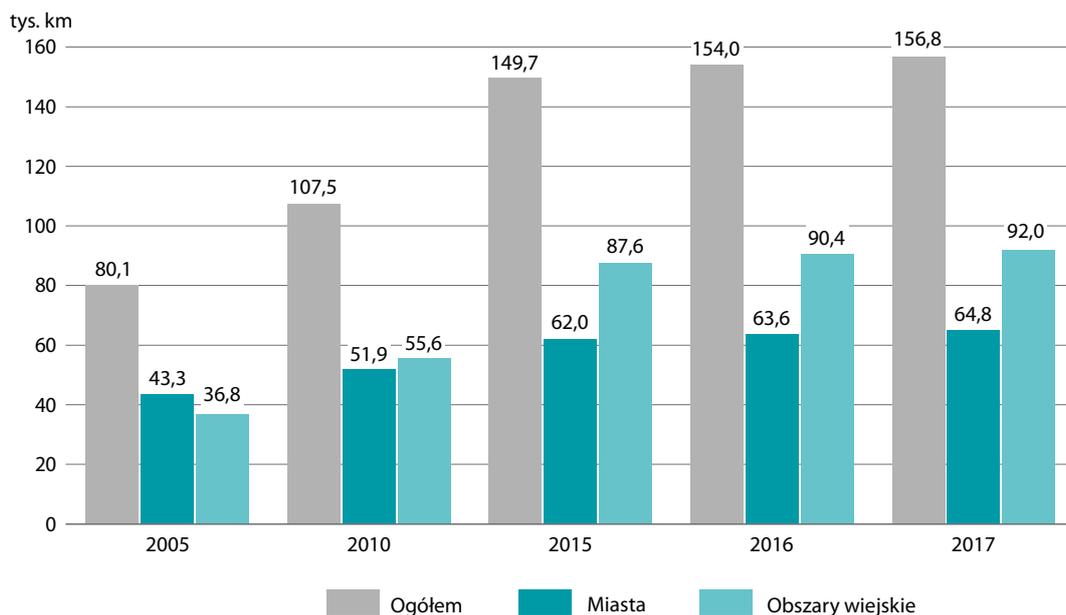

Najwyższe wartości wskaźnika **gęstości sieci wodociągowej** zaobserwowano w województwie śląskim – 174,7 km na 100 km² (wzrost w stosunku do 2016 r. o 1,4 km na 100 km²) i małopolskim – 134,6 km na 100 km² (wzrost o 1,3 km na 100 km²), a najniższe w województwie zachodniopomorskim – 49,6 km na 100 km² (wzrost o 0,6 km na 100 km²).

Gęstość sieci wodociągowej na 100 km² – wskaźnik liczony jest jako iloraz długości sieci wodociągowej do powierzchni obszaru dla którego bada się gęstość, pomnożony przez 100.

Mapa 1. Gęstość sieci wodociągowej w miastach w 2017 r.

W okresie 2005–2017 **długość sieci kanalizacyjnej** wzrosła o 76,6 tys. km (o 95,7%), osiągając w 2017 r. 156,8 tys. km. Na obszarach wiejskich przyrost długości sieci był większy o 55,2 tys. km (o 149,9%) niż w miastach, gdzie odnotowano wzrost o prawie 21,5 tys. km (o 49,5%).

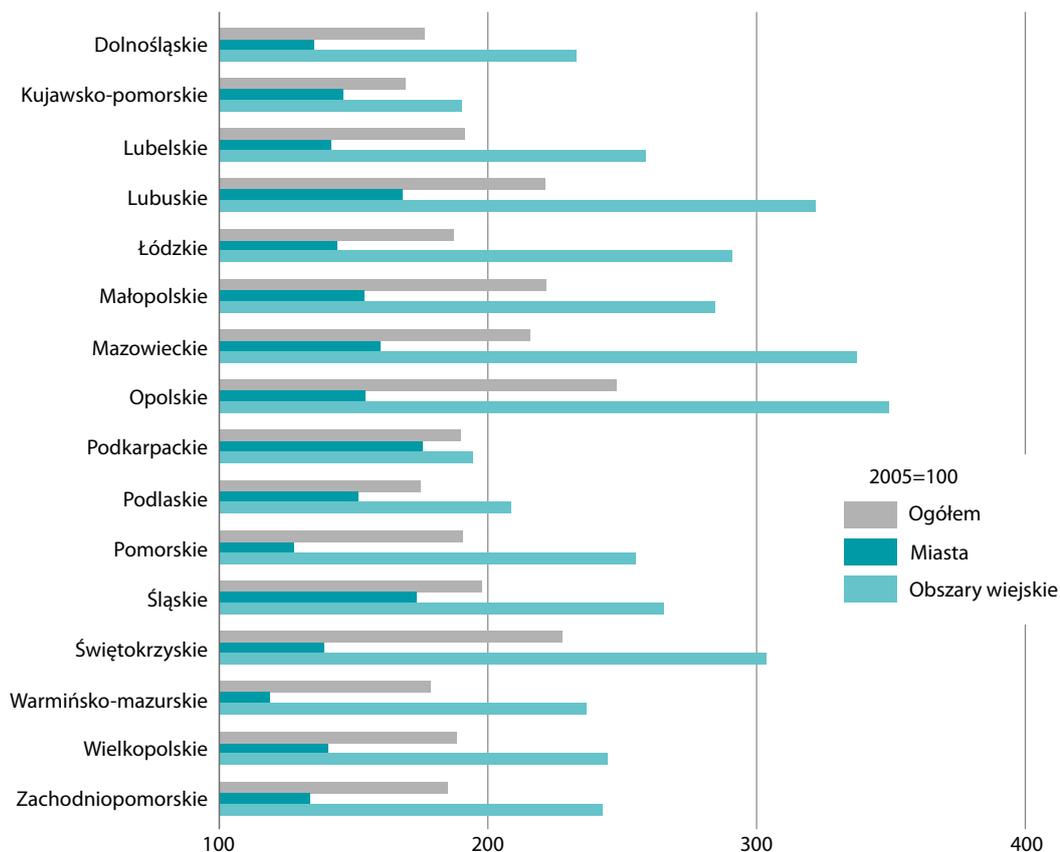
Wykres 3. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w latach 2005, 2010, 2015–2017

Sieć kanalizacyjna czynna – system kanałów krytych (podziemnych) odprowadzających ścieki z budynków i innych obiektów, do odbiorników lub urządzeń do oczyszczania ścieków.

Przyłącze kanalizacyjne – odcinek przewodu łączący wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomościach odbiorców usług z siecią kanalizacyjną, za pierwszą studzienką, licząc od strony budynku, a w przypadku jej braku – od granicy nieruchomości.

W układzie wojewódzkim najbardziej znaczący przyrost długości sieci kanalizacyjnej na obszarach wiejskich odnotowano w województwach: opolskim – o 248,9%, mazowieckim – o 237,2%, lubuskim – o 221,7% oraz świętokrzyskim – o 203,7%. W miastach natomiast największy przyrost długości sieci kanalizacyjnej zaobserwowano na terenie województw: podkarpackiego – o 75,8%, śląskiego – o 73,2% oraz lubuskiego – o 68,3%.

Wykres 4. Zmiana długości sieci kanalizacyjnej w latach 2005–2017

W 2017 r. długość **sieci kanalizacyjnej** osiągnęła w Polsce około 156,8 tys. km, przy liczbie przyłączy do budynków ok. 3,3 mln. szt. W stosunku do 2016 r. długość wybudowanej lub przebudowanej sieci kanalizacyjnej zwiększyła się o ok. 2,8 tys. km, tj. o 1,8%, przy równoczesnym wzroście liczby przyłączy o prawie 82 tys. szt., tj. o 2,5%.

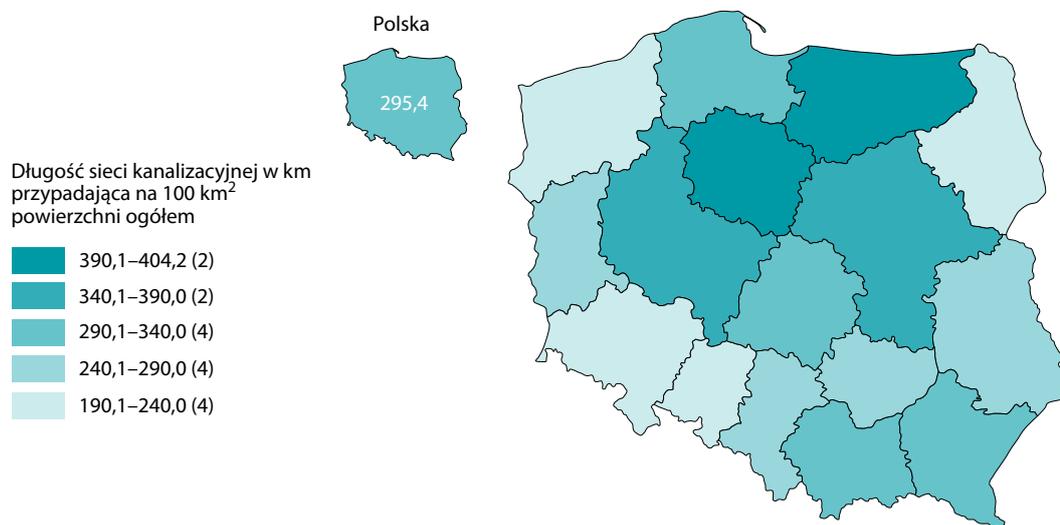
Na obszarach wiejskich usytuowane było 58,7% sieci kanalizacyjnej oraz 45,3% liczby przyłączy. W porównaniu z 2016 r. długość sieci na terenach wiejskich wzrosła o prawie 1,6 tys. km (o 1,7%), a liczba przyłączy o prawie 36 tys. szt. (o 2,4%). W analogicznym okresie w miastach wybudowano ponad 1,2 tys. km sieci (wzrost o 1,9%) i ok. 46 tys. szt. przyłączy (wzrost o 2,6%).

W stosunku do 2016 r. największy wzrost długości sieci kanalizacyjnej ogółem odnotowano w województwach: mazowieckim – o 3,6% (w miastach – o 5,5%) oraz łódzkim (w miastach – o 1,3%) i dolnośląskim (w miastach – o 2,5%) – po 3%. W wyniku aktualizacji pomiarów długości sieci kanalizacyjnej przeprowadzonych w poszczególnych gminach odnotowano ubytek długości sieci w województwach świętokrzyskim i lubelskim (w lubelskim spadek ogółem o 0,3% podczas gdy w miastach odnotowano wzrost o 0,9%, a w świętokrzyskim spadek ogółem o 0,5%, natomiast w miastach – o 3,8%).

Najwyższe wartości wskaźnika gęstości sieci kanalizacyjnej w 2017 r. odnotowano w województwach śląskim – 131,9 km na 100 km² i małopolskim – 104,5 km na 100 km², a najniższe w województwie podlaskim – 17,6 km na 100 km² i lubelskim – 25,6 km na 100 km².

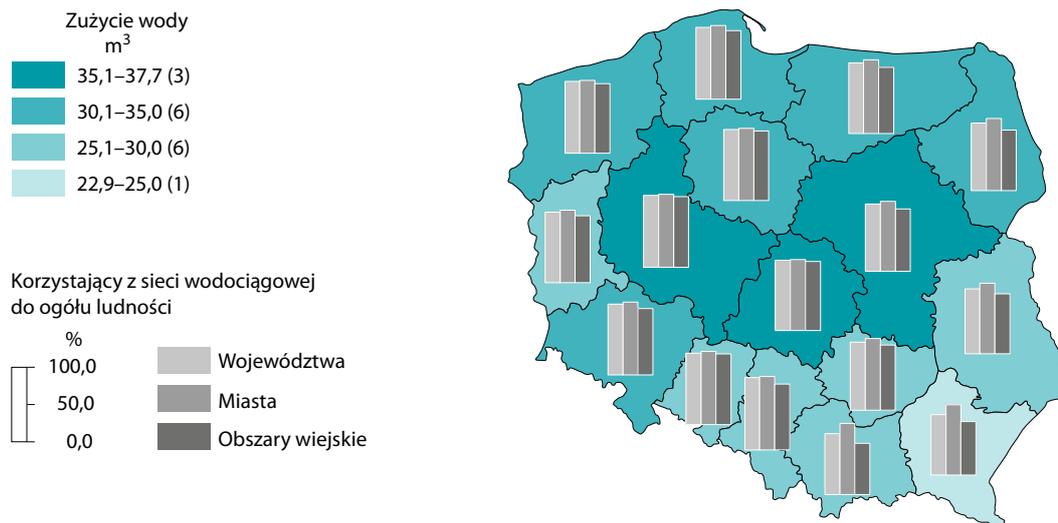
Gęstość sieci kanalizacyjnej na 100 km² – wskaźnik liczony jest jako iloraz długości sieci kanalizacyjnej do powierzchni obszaru dla którego bada się gęstość, pomnożony przez 100.

Mapa 2. Gęstość sieci kanalizacyjnej w miastach w 2017 r.

Rozwój infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej przyczynił się do zwiększenia liczby ludności korzystającej z ww. sieci. W 2017 r. z sieci wodociągowej korzystało 92% ogółu ludności (w porównaniu z 2005 r. wzrost o 5,9 p.proc.). W miastach dostęp do wodociągu miało 96,6% ogółu ludności (wzrost o 1,7 p.proc. w porównaniu z 2005 r.). Na terenach wiejskich udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej kształtował się na poziomie 85% (podobnie jak rok wcześniej).

Dane o korzystających z wodociągu obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych i w budynkach zbiorowego zamieszkania podłączonych do sieci wodociągowej.

Mapa 3. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej i zużycie wody na 1 mieszkańca w 2017 r.

Pomimo zwiększającej się liczby osób mających dostęp do wodociągu, w latach 2005–2017 ilość zużytej wody przypadającej na 1 mieszkańca systematycznie spadała i w porównaniu z 2005 r. zmniejszyła się o prawie 15%. Główną przesłanką skłaniającą gospodarstwa domowe do oszczędzania wody są względy ekonomiczne wynikające z powszechnego opomiarowania zużycia wody. Ponadto, spadek zużycia wody to wynik ograniczenia strat wody w sieci w wyniku przeprowadzonych modernizacji istniejących sieci.

Tablica 1. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej i zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w latach 2005, 2010, 2015–2017

Wyszczególnienie	2005	2010	2015	2016	2017
Korzystający z sieci wodociągowej do ogółu ludności (%)	86,1	87,4	91,8	91,9	92,0
w tym w miastach	94,9	95,3	96,5	96,5	96,6
Zużycie wody na 1 mieszkańca (m ³)	32,0	31,1	32,2	32,2	31,8
w tym w miastach	37,2	35,0	34,3	34,2	34,1

Przeciętne zużycie wody przez gospodarstwa domowe w 2017 r. wyniosło 31,8 m³ na 1 mieszkańca, przy czym w miastach wyniosło 34,1 m³, a na obszarach wiejskich 28,5 m³. W porównaniu z 2016 r. zużycie wody nieznacznie spadło (o 0,4 m³). W miastach odnotowano nieznaczny spadek zużycia – o 0,1 m³, a na obszarach wiejskich – o 0,7 m³. Największe spadki zużycia wody odnotowano w województwie kujawsko-pomorskim – o 1,5 m³ na 1 mieszkańca (w tym dla miast wyniósł 0,8 m³, a na terenach wiejskich 2,4 m³) oraz w województwie świętokrzyskim – o 1,3 m³ na 1 mieszkańca (w tym dla miast wyniósł 3,2 m³, podczas gdy na terenach wiejskich wystąpił wzrost o 0,2 m³).

Odsetek **korzystających z sieci kanalizacyjnej** w okresie 2005–2017 zwiększył się z 59,2% do 70,5% (wzrost o 11,3 p.proc.). W miastach na koniec 2017 r. z sieci korzystało 90,2% ludności (wzrost o 5,7 p.proc.), a na obszarach wiejskich 40,8% (wzrost o 21,8 p.proc.).

Dane o korzystających z kanalizacji obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych i w budynkach zbiorowego zamieszkania podłączonych do sieci kanalizacyjnej.

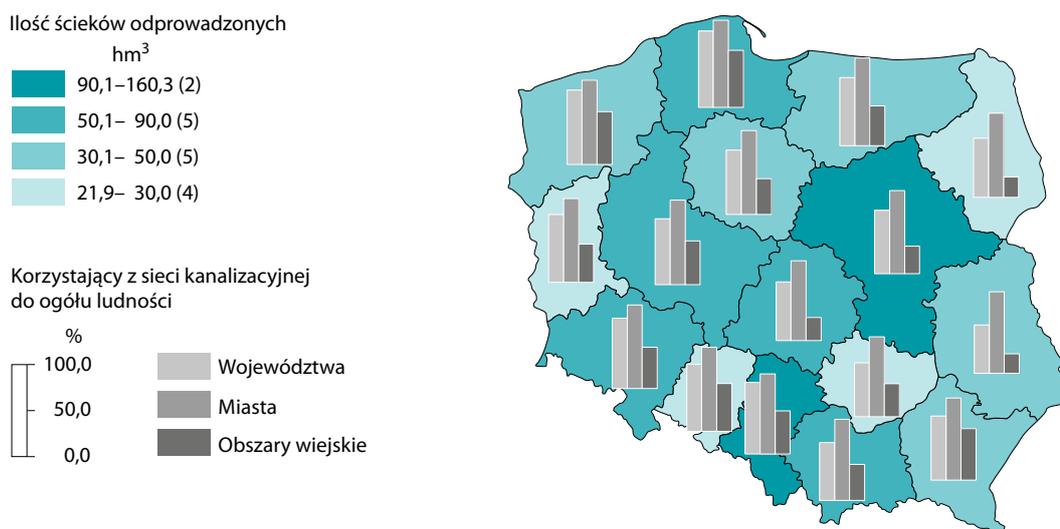
Tablica 2. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej i ilość ścieków odprowadzonych z gospodarstw domowych w latach 2005, 2010, 2015–2017

Wyszczególnienie	2005	2010	2015	2016	2017
Korzystający z sieci kanalizacyjnej do ogółu ludności (%)	59,2	62,0	69,7	70,2	70,5
w tym w miastach	84,5	86,1	89,8	90,0	90,2
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną z gospodarstw domowych w ciągu roku (hm ³)	927,7	901,6	926,1	938,1	954,4

Ilość ścieków odprowadzonych od gospodarstw domowych w 2017 r. wyniosła 954,4 hm³ (w miastach 830,9 hm³, a na obszarach wiejskich 123,5 hm³) i wzrosła w porównaniu do 2016 r. o 16 hm³ (odpowiednio o 12 hm³ i o 4 hm³).

Ścieki odprowadzone – ścieki bytowe lub mieszanina ścieków bytowych z przemysłowymi, lub mieszanina ścieków bytowych z wodami opadowymi, lub mieszanina ścieków bytowych ze ściekami przemysłowymi i wodami opadowymi.

Mapa 4. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej i ilość ścieków odprowadzonych z gospodarstw domowych w 2017 r.

Rozdział 2

Gospodarka energetyczna i gazownictwo

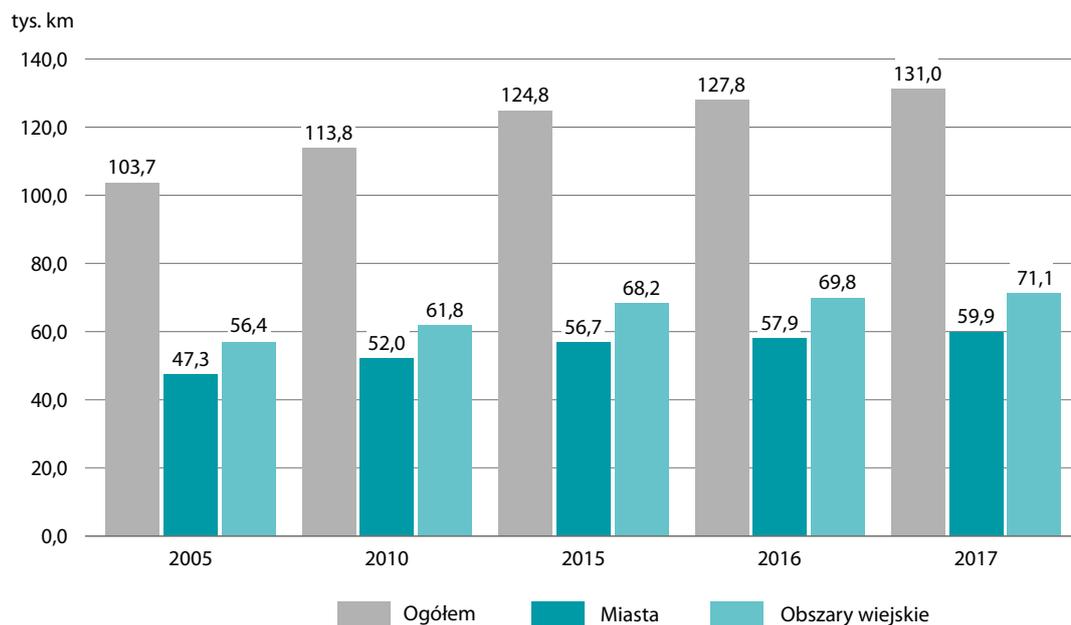
Sieć gazowa – system przewodów doprowadzających do odbiorców paliwa gazowe przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przesyłu i dystrybucji gazu. W systemie przewodów rozróżnia się:

- sieć przesyłową i rozdzielczą (na gaz wysokometanowy i zaazotowany) – przewody uliczne przeznaczone do doprowadzenia gazu do budynków lub innych obiektów za pośrednictwem przyłączy;
- przyłącza – system przewodów łączących sieć rozdzielczą z budynkami i innymi obiektami.

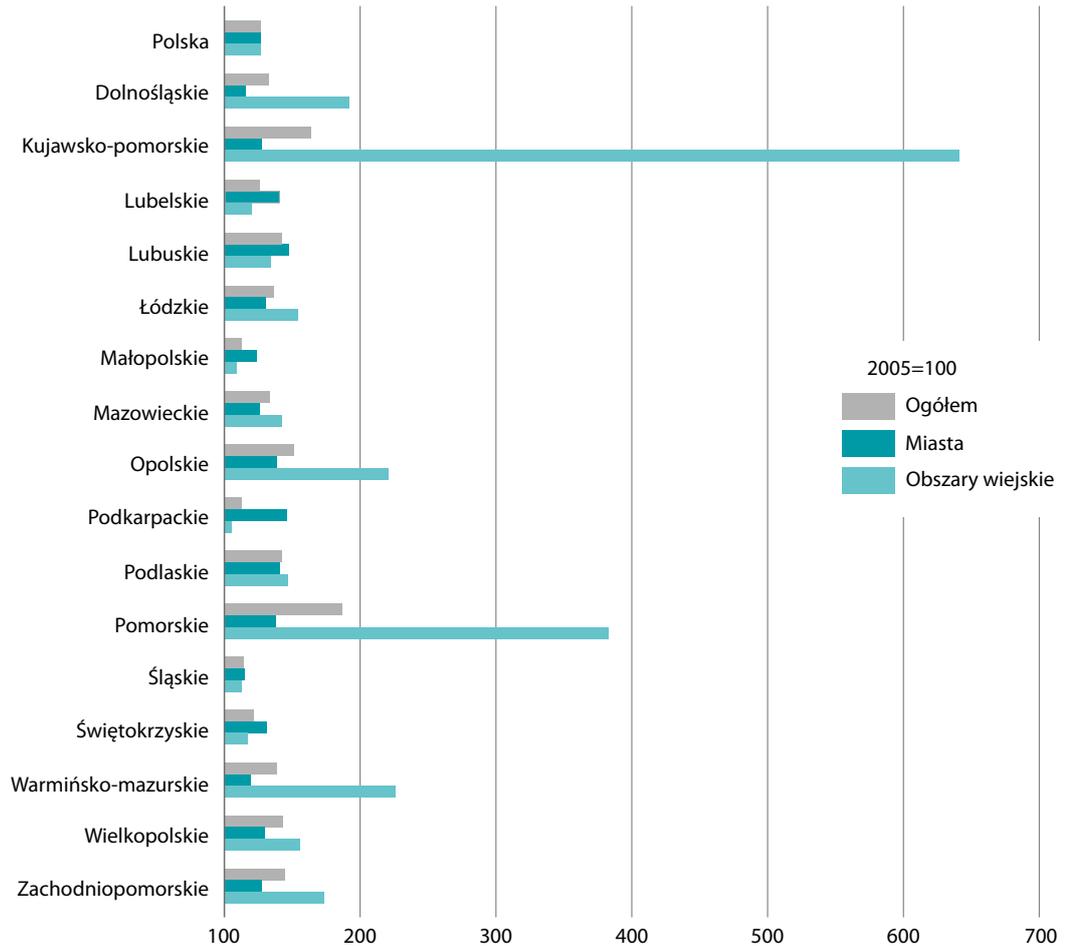
W ostatnim dziesięcioleciu obserwowany jest wzrost inwestycji w obszarze infrastruktury systemu gazu ziemnego. Od 2005 r. długość sieci gazowej ogółem zwiększyła się o 29,9 tys. km (o 24,5%) i w 2017 r. osiągnęła długość 152,2 tys. km, z czego 131,0 tys. km przypadało na sieć rozdzielczą. W stosunku do 2016 r. odnotowano wzrost długości sieci gazowej ogółem o około 3,2 tys. km (o 2,1%).

Od 2005 r. długość sieci gazowej rozdzielczej zwiększyła się o 27,4 tys. km (o 26,4%) i według stanu na 31.12.2017 r. wyniosła 131,0 tys. km. Na obszarach wiejskich jej długość wzrosła o 14,7 tys. km (o 26,2%), osiągając w 2017 r. 71,1 tys. km, natomiast w miastach – o 12,6 tys. km (o 26,7%) – do 59,9 tys. km. Liczba przyłączy w tym okresie wzrosła o ok. 666 tys., w tym o ok. 281 tys. na obszarach wiejskich.

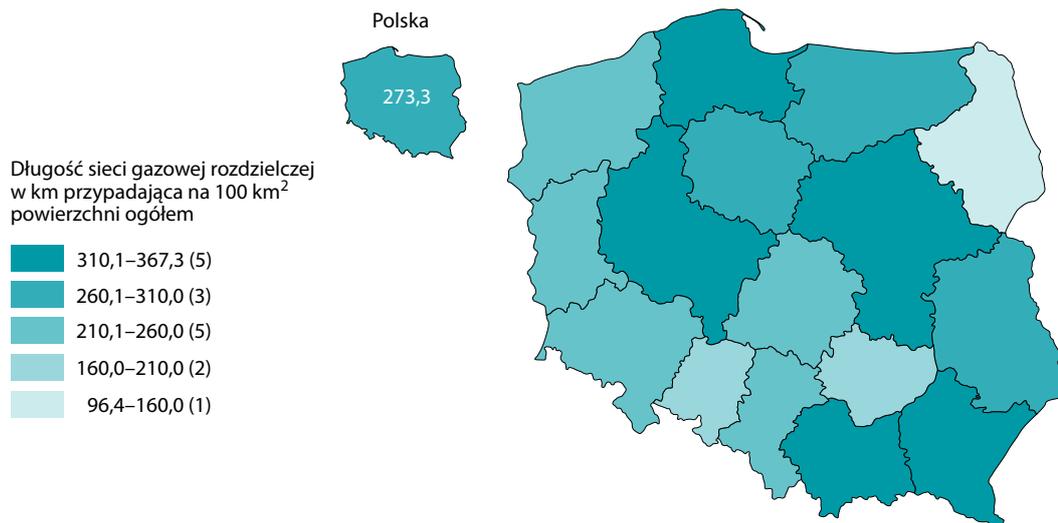
Wykres 5. Długość czynnej sieci gazowej rozdzielczej w latach 2005, 2010, 2015–2017

W porównaniu do 2005 r. znaczny przyrost w długości sieci gazowej rozdzielczej zaobserwowano w miastach województw: lubuskiego – o ponad 47%, podkarpackiego – o 45,6%, podlaskiego – o 40,4% i lubelskiego – o 40,1% oraz na obszarach wiejskich województw: kujawsko-pomorskiego – o 539,1%, pomorskiego – o prawie 282% i warmińsko-mazurskiego – o ponad 125%.

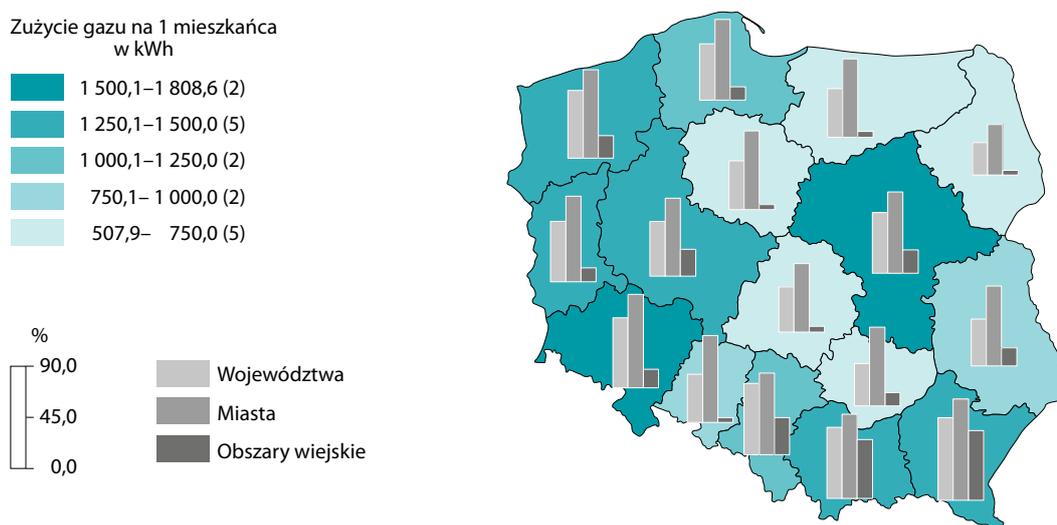
Wykres 6. Zmiana długości sieci gazowej rozdzielczej w latach 2005–2017

W układzie przestrzennym w Polsce na koniec 2017 r. w porównaniu z rokiem poprzednim największy wzrost w długości sieci rozdzielczej odnotowano na terenach województw: opolskiego – o 4,9% (w miastach – o 6,2%), lubelskiego – o 4,2% (w miastach – o 7,2%) oraz mazowieckiego – o 3,9% (w miastach – o 2,8%), a najmniejszy w województwie podlaskim – o 1,2% (w miastach – o 0,4%) i dolnośląskim o 1,7% (w miastach – o 1,0%).

Mapa 5. Gęstość sieci gazowej rozdzielczej w miastach w 2017 r.

W Polsce w latach 2005–2017 liczba osób **korzystających z gazu sieciowego** utrzymywała się na zbliżonym poziomie. Odsetek ludności ogółem korzystającej z ww. sieci wzrósł od 2005 r. o 0,4 p.proc., podczas gdy na obszarach wiejskich o 5,4 p.proc.

Dane o korzystających z gazu dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalacje gazu z sieci.

Mapa 6. Ludność korzystająca z gazu z sieci i zużycie gazu na 1 mieszkańca w 2017 r.

W 2017 r. w Polsce **odsetek ludności ogółem korzystającej z sieci gazowej** utrzymał się na tym samym poziomie co w 2016 r., tj. 52,1%. W miastach z sieci gazowej korzystało 71,2% ludności ogółem, podczas gdy na obszarach wiejskich – 23,3%. W porównaniu z 2016 r. odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej wzrósł na obszarach wiejskich o prawie 0,3 p.proc., przy spadku o 0,2 p.proc. w miastach.

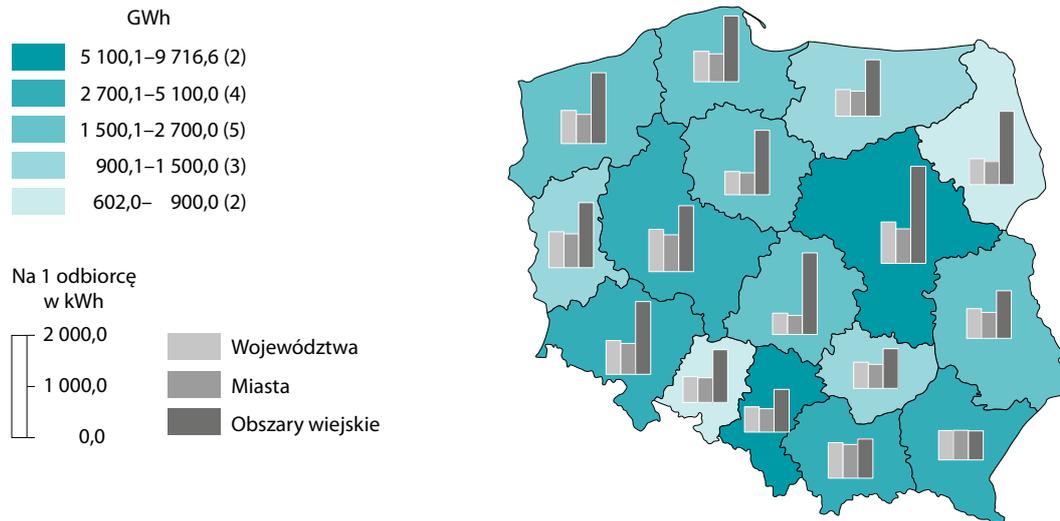
Tablica 3. Ludność korzystająca z gazu z sieci i zużycie gazu w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w latach 2005, 2010, 2015–2017

Wyszczególnienie	2005	2010	2015	2016	2017
Korzystający z gazu z sieci do ogółu ludności (%)	51,7	52,5	52,1	52,1	52,1
w tym w miastach	73,0	72,9	71,6	71,4	71,2
Zużycie gazu z sieci na 1 mieszkańca (kWh)	101,0 ^{a)}	110,0 ^{a)}	1 060,3	1 177,4	1 224,0
w tym w miastach	136,4 ^{a)}	145,9 ^{a)}	1 369,6	1 522,8	1 564,5

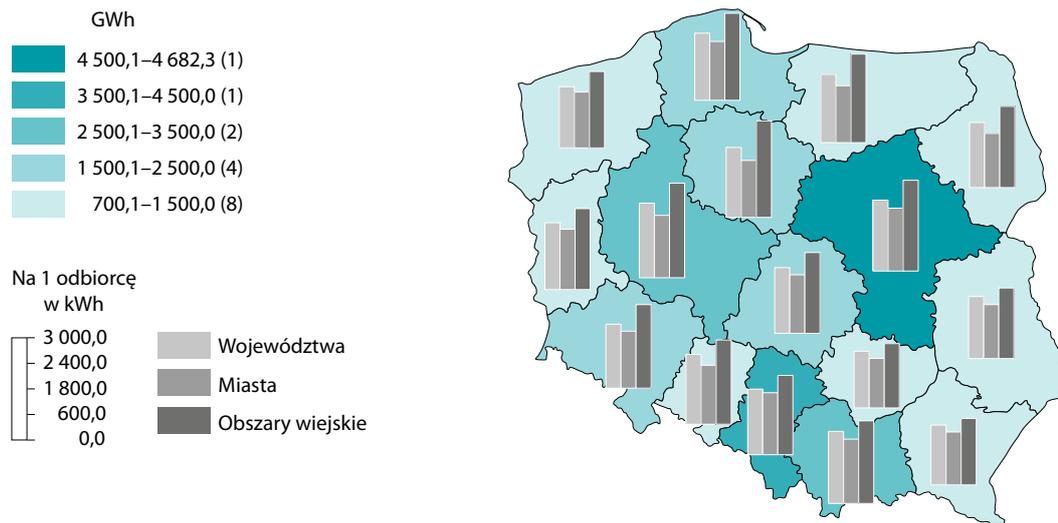
a) m³.

W 2017 r. zużycie gazu z sieci wyniosło 47 029,4 GWh i w porównaniu z 2016 r. wzrosło o 4,4% (na obszarach wiejskich o 8,6%, a w miastach o 3,2%). Jednocześnie **zużycie gazu z sieci przez gospodarstwa domowe** wyniosło prawie 6 268 kWh na 1 odbiorcę, przy czym w miastach było to prawie 5 606 kWh, a na terenach wiejskich – ok. 10 344 kWh. Najwyższe zużycie gazu z sieci w Polsce przez gospodarstwa domowe w przeliczeniu na 1 odbiorcę odnotowano w województwie wielkopolskim (8 261,6 kWh na 1 odbiorcę; w 2016 r. – 8 093,8 kWh), a najniższe w województwie łódzkim (4 149,2 kWh na 1 odbiorcę; w 2016 r. – 4 054,2 kWh). W porównaniu z 2016 r. zużycie gazu z sieci na 1 odbiorcę w miastach wzrosło o ok. 125 kWh, a na obszarach wiejskich o 604,1 kWh.

Dane o liczbie odbiorców paliw gazowych pochodzą od jednostek posiadających koncesję na sprzedaż gazu i oparte są na liczbie umów podpisanych z odbiorcami gazu z sieci.

Mapa 7. Sprzedaż gazu gospodarstwom domowym w 2017 r.

W Polsce w latach 2005–2017 obserwuje się coraz mniejsze **zużycie energii elektrycznej** przez gospodarstwa domowe. Zjawisko to jest przede wszystkim następstwem zmian w zachowaniach ludności, tj. wymianę artykułów gospodarstwa domowego oraz źródeł światła na charakteryzujące się wyższą klasą energetyczną.

Mapa 8. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2017 r.

W 2017 r. **zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę** wyniosło 1 962,6 kWh, przy czym w miastach było niższe (1 736,8 kWh na 1 odbiorcę) niż na terenach wiejskich (2 407,3 kWh). W porównaniu z 2016 r. zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę w Polsce spadło o 0,2%, w tym w miastach spadło o 1,0%, a na obszarach wiejskich wzrosło o 0,9%.

Tablica 4. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w latach 2005, 2010, 2015–2017

Wyszczególnienie	2005	2010	2015	2016	2017
Odbiorcy (tys.)	13 648,5	14 178,5	14 468,0	14 676,7	14 925,0
w tym w miastach	8 997,3	9 409,4	9 591,7	9 732,2	9 898,3
Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca (kWh)	696,1	773,0	736,3	751,1	762,4
w tym w miastach	714,9	785,4	727,6	737,3	743,4

Informacje o liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej dotyczą gospodarstw domowych oraz gospodarstw zbiorowego zamieszkania, które opłacają rachunki za zużycie energii elektrycznej według stawek grupy taryfowej „gospodarstwa domowe”. Dane o zużyciu energii elektrycznej podano na podstawie wpłat zaliczkowych dokonanych przez odbiorców.

Rozdział 3

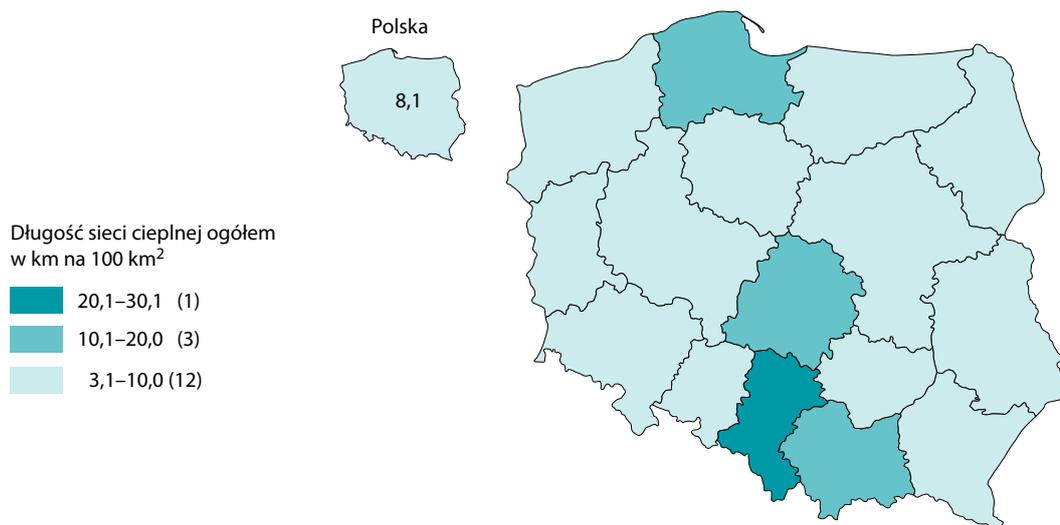
Gospodarka ciepła

Sieć ciepła przesyłowa (magistralna) – układ przewodów doprowadzających czynnik grzewczy do przewodów rozdzielczych.

Sieć ciepła rozdzielcza – układ przewodów rozdzielczych doprowadzających czynnik grzewczy do przyłączy domowych. Przyłącza domowe są to przewody ciepłe doprowadzające czynnik grzewczy z przewodu rozdzielczego lub kotłowni do wymiennika lub instalacji wewnętrznej budynku lub innych poszczególnych obiektów.

W 2017 r. długość **sieci ciepłej** przesyłowej ogółem wyniosła ponad 16 tys. km. **Najwyższe wartości wskaźnika gęstości sieci ciepłej** odnotowano w województwach: śląskim (30,1 km na 100 km²), małopolskim (12,8 km na 100 km²), łódzkim (11,5 km na 100 km²) oraz pomorskim (10,2 km na 100 km²), natomiast najniższą w województwie lubuskim – 3,6 km na 100 km².

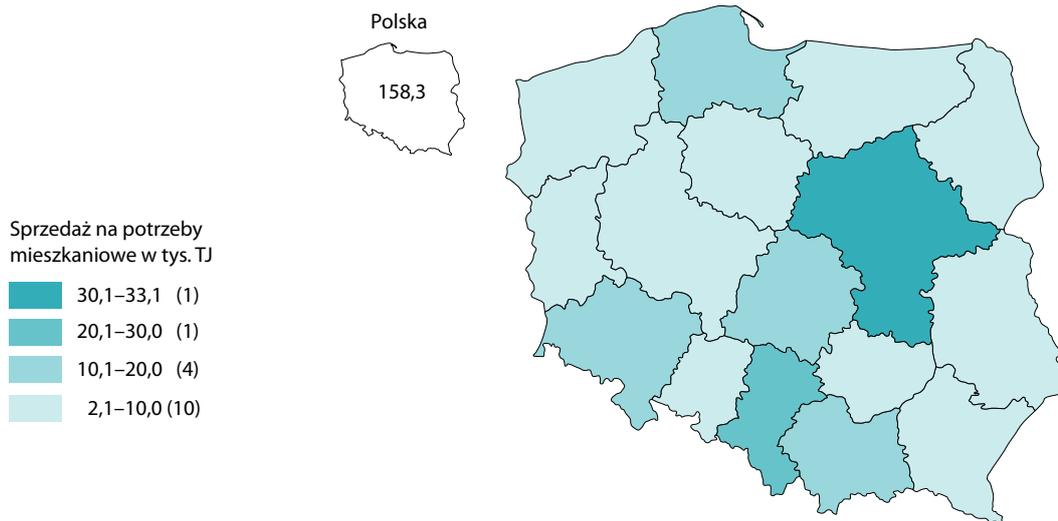
Mapa 9. Gęstość sieci ciepłej w 2017 r.

W 2017 roku sprzedano ponad 205,1 tys. TJ energii ciepłej, w tym na potrzeby ogrzewania budynków mieszkalnych ok. 158,3 tys. TJ (77,2%). Dało to możliwość ogrzania 2 439 828,3 tys. m³ kubatury budynków ogółem, w tym 1 365 455,4 tys. m³ kubatury budynków mieszkalnych.

Okolo 201,7 tys. TJ (98,3%) energii ciepłej sprzedano mieszkańcom miast, w tym na potrzeby ogrzewania budynków mieszkalnych okolo 156,2 tys. TJ (98,6%).

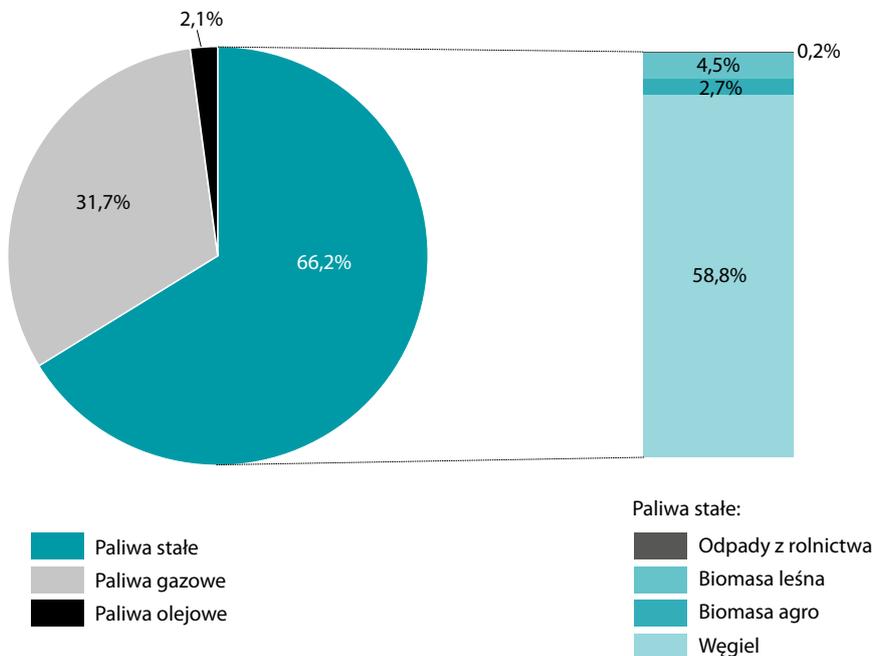
Mapa 10. Sprzedaż energii cieplnej w 2017 r.

Informacje z zakresu ciepłownictwa obejmują budynki mieszkalne oraz budynki urzędów i instytucji ogrzewane centralnie za pośrednictwem sieci przesyłowej.

Najwięcej energii cieplnej na cele grzewcze wyprodukowano przy wykorzystaniu paliwa stałego – 66,2%, w dalszej kolejności gazu – 31,7% oraz oleju – 2,1%.

Wykres 7. Rodzaje paliw stosowanych do produkcji energii cieplnej na cele grzewcze w 2017 r.

Rozdział 4

Gospodarka odpadami komunalnymi

Odpady komunalne – odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

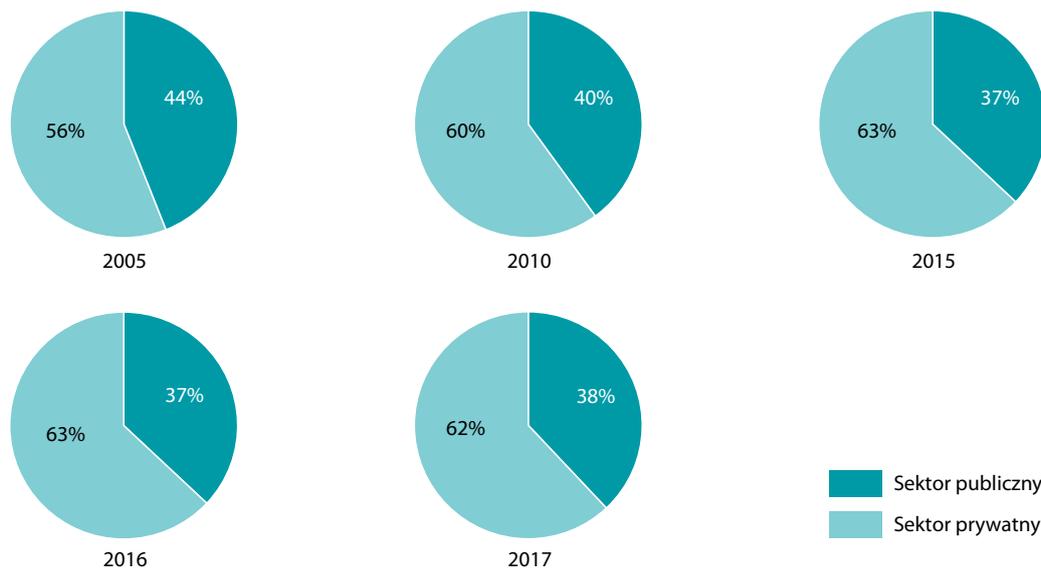
W 2017 r. w Polsce zostało wytworzonych 11 968,7 tys. ton odpadów komunalnych, co stanowiło wzrost o 2,7% w porównaniu z rokiem poprzednim. Na jednego mieszkańca Polski przypadało średnio 312 kg zebranych odpadów komunalnych, przy czym w miastach było to 371 kg, a na obszarach wiejskich – 222 kg. Najwięcej odpadów komunalnych wytworzonych przypadało na 1 mieszkańca województw: dolnośląskiego i zachodniopomorskiego (po 374 kg), lubuskiego (360 kg) oraz śląskiego (352 kg), najmniej odpadów komunalnych wytworzyli natomiast mieszkańcy województw: świętokrzyskiego (188 kg), lubelskiego (207 kg) i podkarpackiego (218 kg).

Tablica 5. Odpady komunalne odebrane lub zebrane na 1 mieszkańca w latach 2005, 2010, 2015–2017

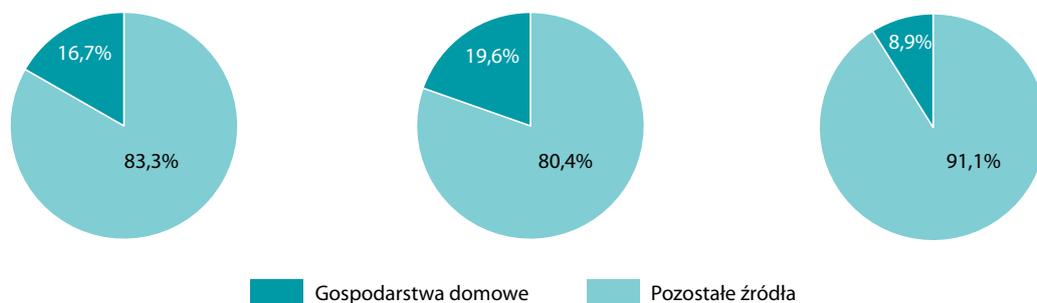
Wyszczególnienie	2005	2010	2015	2016	2017
Odpady komunalne zebrane lub odebrane ogółem na 1 mieszkańca (kg)	245	261	283	303	312
Odpady komunalne zebrane lub odebrane zmieszane na 1 mieszkańca (kg)	237	238	217	227	227
Odpady komunalne zebrane lub odebrane selektywnie na 1 mieszkańca (kg)	8	22	66	77	84

Odpady komunalne wytworzone – ze względu na fakt, że od 1.07.2013 r. wszyscy właściciele nieruchomości zostali objęci przez gminy systemem gospodarowania odpadami komunalnymi, od danych za 2014 r. ilość odpadów odebranych i zebranych uznawana jest za ilość odpadów wytworzonych.

W 2017 r. jednostki, których kapitał stanowił własność prywatną, zebrały lub odebrały 61,8% odpadów komunalnych (w 2016 r. – 62,7%). Podmioty stanowiące własność zagraniczną zebrały lub odebrały tyle samo odpadów komunalnych co w roku poprzednim (około 10%).

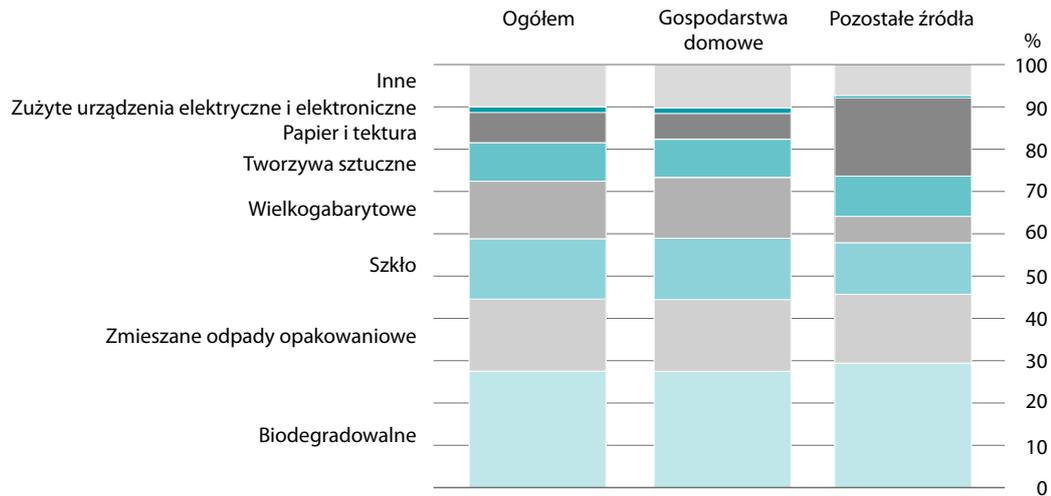
Wykres 8. Zebrane lub odebrane odpady komunalne według sektorów własności podmiotów zbierających lub odbierających odpady komunalne w latach 2005, 2010, 2015–2017

W 2017 r. większość odpadów komunalnych (9 971,2 tys. ton) zostało wytworzonych przez gospodarstwa domowe (83,3% ilości odpadów wytworzonych ogółem). Ilość ta wzrosła o 4,3% w porównaniu z rokiem poprzednim. Pozostała część odpadów komunalnych, zebranych między innymi w ramach świadczenia usług komunalnych, takich jak czyszczenie ulic lub utrzymanie parków czy cmentarzy, wyniosła 1 997,5 tys. ton i stanowiła 16,7% ogólnej masy wytworzonych w 2017 r. odpadów komunalnych. Udział tych źródeł w ilości odebranych lub zebranych w 2016 r. odpadów komunalnych stanowił odpowiednio 82,1% i 17,9%.

Wykres 9. Źródła pochodzenia odpadów komunalnych odebranych lub zebranych w 2017 r.

W 2017 r. odnotowano wzrost udziału odpadów zebranych lub odebranych selektywnie w ogólnej ilości wytworzonych odpadów komunalnych – do 27,1% z 25,3% w 2016 r. Całkowita waga zebranych lub odebranych selektywnie odpadów wzrosła z około 2 942 tys. ton w 2016 r. do około 3 239 tys. ton w 2017 r. Na jednego mieszkańca Polski przypadało około 84 kg zebranych lub odebranych selektywnie odpadów komunalnych (rok wcześniej – 77 kg), przy czym w miastach było to 98 kg, a na obszarach wiejskich – 64 kg.

Najwięcej (91,1%) odpadów komunalnych odebranych lub zebranych selektywnie w 2017 r. zostało wytworzonych przez gospodarstwa domowe. W porównaniu z rokiem poprzednim ilość tych odpadów wzrosła o 12,6% – z około 2 621,2 tys. ton do około 2 951,1 tys. ton. Były to głównie odpady biodegradowalne, zmieszane odpady opakowaniowe, odpady szklane i odpady wielkogabarytowe, które to frakcje stanowiły 73,4% ogółu odpadów komunalnych zebranych selektywnie wytworzonych przez gospodarstwa domowe w 2017 r.

Wykres 10. Odpady komunalne odebrane lub zebrane selektywnie według frakcji i źródeł pochodzenia w 2017 r.

Odpady pochodzące z pozostałych źródeł, odebrane lub zebrane m.in. w ramach świadczenia usług komunalnych związanych z utrzymywaniem czystości i porządku w gminach (głównie odpady biodegradowalne, papier i tektura, zmieszane odpady opakowaniowe oraz szkło) stanowiły 8,9% ilości odpadów komunalnych odebranych lub zebranych w sposób selektywny, a ich masa spadła o 10,2% – z około 321,0 tys. ton do około 288,4 tys. ton.

W 2017 r. ilość odebranych lub zebranych selektywnie odpadów szklanych wyniosła 12,1 kg na jednego mieszkańca i był to wzrost o 3,5% w porównaniu z rokiem poprzednim. Na jednego mieszkańca Polski w 2017 r. przypadało około 7,7 kg odpadów tworzyw sztucznych (7,9 kg w 2016 r.) i około 6,0 kg odpadów papieru i tektury (6,6 kg w 2016 r.). Wzrosła ilość odebranych lub zebranych odpadów biodegradowalnych przypadających na jednego mieszkańca – z 21,4 kg w 2016 r. do 23,3 kg w 2017 r. (o 8,8%) oraz odpadów wielkogabarytowych – z 8,8 kg do 11,5 kg (o 30,6%).

Tablica 6. Frakcje odpadów komunalnych odebranych lub zebranych selektywnie na 1 mieszkańca w latach 2005, 2010, 2015–2017

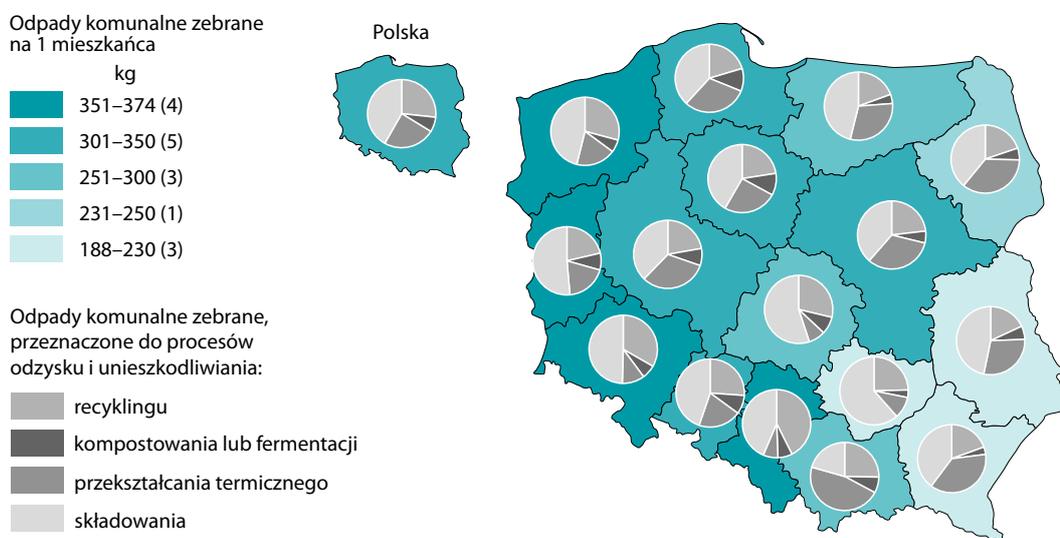
Zebrane lub odebrane selektywnie odpady na 1 mieszkańca (kg)	2005	2010	2015	2016	2017
Ogółem	7,7	22,3	66,0	76,6	84,3
Papier i tektura	2,5	4,4	6,3	6,6	6,0
Szkło	2,6	5,6	11,0	11,6	12,1
Tworzywa sztuczne	1,1	3,2	7,9	7,9	7,7
Zmieszane odpady opakowaniowe	.	.	10,9	13,3	14,3
Wielkogabarytowe	0,9	2,7	6,8	8,8	11,5
Biodegradowalne	.	4,7	17,1	21,4	23,3

W 2017 r. w Polsce istniało 2 148 ogólnodostępnych punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (podobnie jak w roku poprzednim – o 2 więcej), z czego 791 takich miejsc (36,8%) zlokalizowanych było w miastach, a 1 357 – na obszarach wiejskich (63,2%).

Odzysk odpadów – jakikolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów, które w przeciwnym przypadku zostałyby użyte do spełnienia danej funkcji, lub w wyniku którego odpady są przygotowywane do spełnienia takiej funkcji w danym zakładzie lub ogólnie w gospodarce.

Ponad połowa (57%) wytworzonych w 2017 r. odpadów komunalnych została przeznaczona do odzysku (6 770,9 tys. ton), z czego około 3 198,68 tys. ton odpadów komunalnych przeznaczono do recyklingu (26,7% ilości odpadów komunalnych wytworzonych). Były to zarówno odpady komunalne odebrane lub zebrane selektywnie, jak i odpady surowcowe wysortowane ze zmieszanych odpadów komunalnych. W roku poprzednim 3 243,5 tys. ton odpadów skierowanych do procesów recyklingu stanowiła 27,8% ilości odpadów komunalnych wytworzonych.

Mapa 11. Gospodarka odpadami komunalnymi w 2017 r.

Około 848,0 tys. ton odpadów komunalnych zostało skierowanych do biologicznych procesów przetwarzania (kompostowania lub fermentacji). Były to głównie odpady zielone z ogrodów, parków i cmentarzy, odpady z targowisk, biodegradowalne odpady kuchenne i odpady z gastronomii. W porównaniu z rokiem poprzednim udział odpadów przeznaczonych do takiej obróbki w ogólnej ilości wytworzonych odpadów komunalnych wzrósł o 0,1 p.proc. do poziomu 7,1%.

Prawie 2 724,2 tys. ton odpadów komunalnych (ok. 22,8%) przeznaczono do procesu przekształcania termicznego z odzyskiem energii. W 2016 r. było to 2 114,4 tys. ton, co stanowiło ok. 18,1% ilości odpadów komunalnych wytworzonych. Wzrost ten jest rezultatem inwestycji przeprowadzonych w zakresie instalacji przetwarzających odpady termicznie.

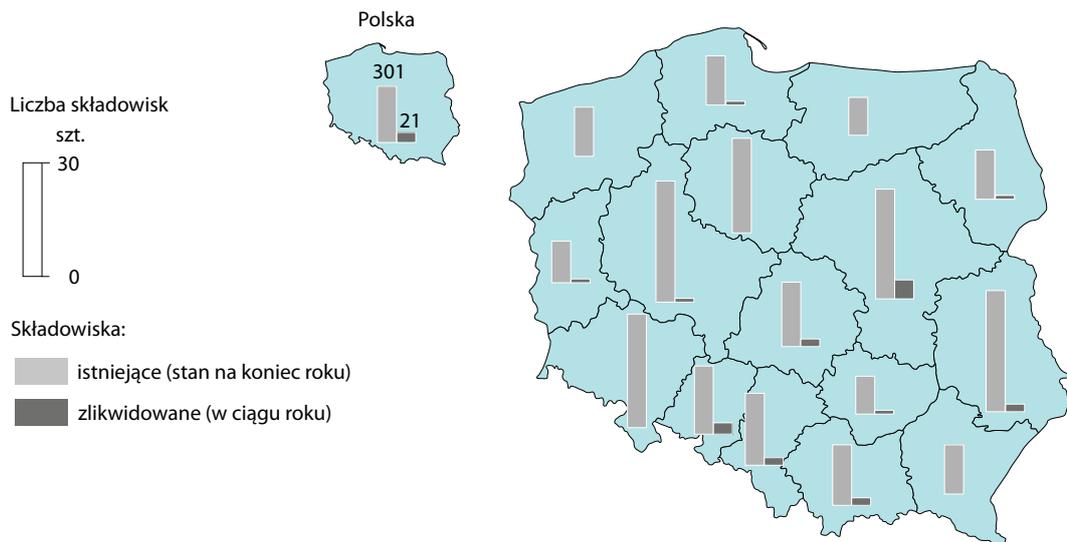
Unieszkodliwianie odpadów – rozumie się przez to proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii.

Do procesów unieszkodliwiania skierowano łącznie 5 197,8 tys. ton, z czego 4 999,7 tys. ton (41,8% odpadów wytworzonych ogółem) przeznaczono do składowania, a 198,1 tys. ton (1,7% odpadów wytworzonych ogółem) do przekształcania termicznego bez odzysku energii. W porównaniu z 2016 r. odnotowano spadek udziału odpadów komunalnych przeznaczonych do unieszkodliwiania przez składowanie. W 2016 r. odpady te stanowiły jeszcze 45,7% całkowitej ilości wytworzonych odpadów komunalnych.

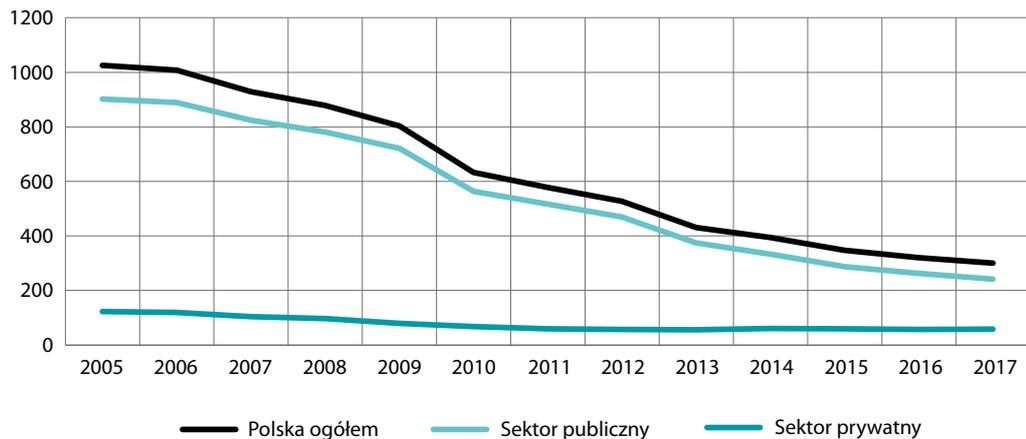
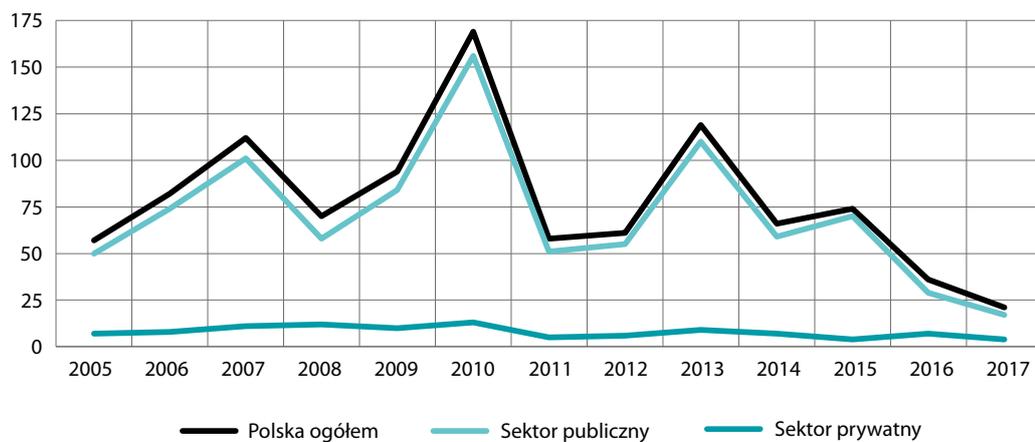
Tablica 7. Przetwarzanie odpadów komunalnych w latach 2005, 2010, 2015–2017

Wyszczególnienie	2005	2010	2015	2016	2017
Odpady komunalne skierowane do procesów odzysku (tys. t)	685	1 965	4 845	6 172	6 771
z tego do:					
recyklingu materiałowego	367	1 783	2 867	3 243	3 199
recyklingu organicznego (kompostowania lub fermentacji)	318	181	661	814	848
przetwarzania termicznego z odzyskiem energii	–	–	1 318	2 114	2 724
Odpady komunalne skierowane do procesów unieszkodliwiania (tys. t)	8 667	8 076	6 018	5 483	5 198
z tego do:					
składowania	8 623	8 037	5 897	5 331	5 000
przetwarzania termicznego bez odzysku energii	44	39	121	152	198

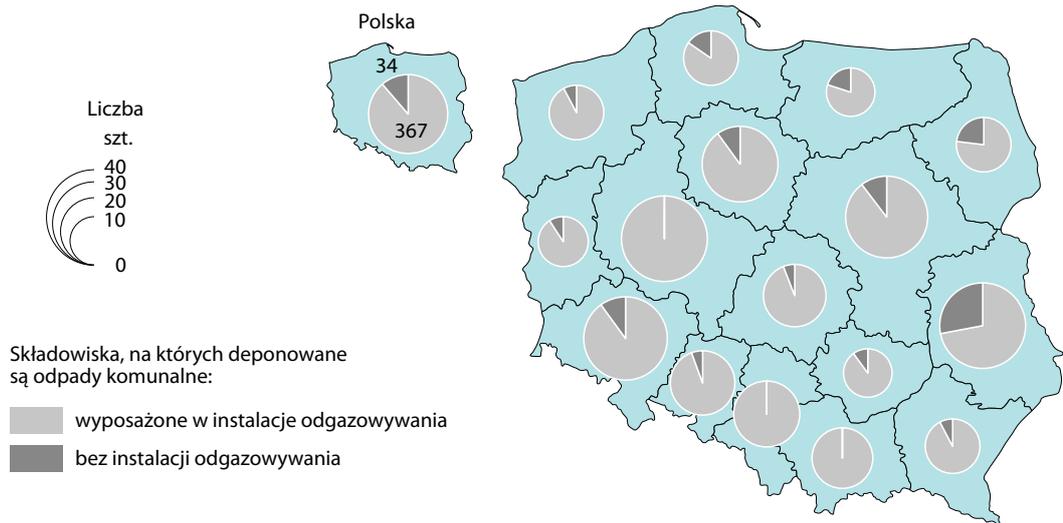
Na koniec 2017 r. istniało 301 czynnych składowisk przyjmujących odpady komunalne. Składowiska te zajmowały łączną powierzchnię 1 741,6 ha. W 2017 r. zamkniętych zostało 21 składowisk tego typu, o powierzchni około 59,7 ha.

Mapa 12. Składowiska kontrolowane w 2017 r.

W związku z koniecznością dostosowania składowisk odpadów komunalnych do wymagań technicznych i organizacyjnych wynikających z przepisów prawa, liczba czynnych składowisk od kilkunastu lat systematycznie spada.

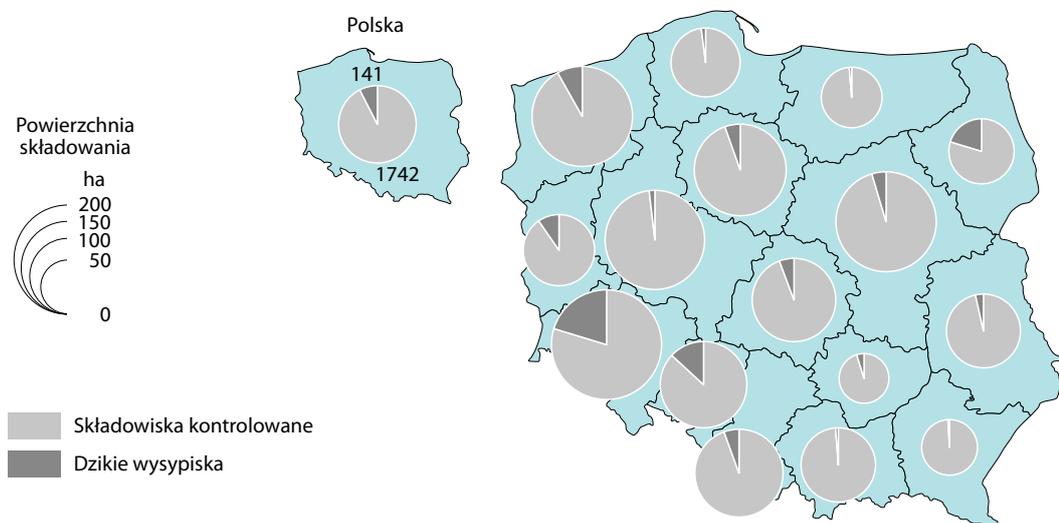
Wykres 11. Składowiska czynne w latach 2005–2017**Wykres 12. Składowiska zamknięte w latach 2005–2017**

W 2017 r. w Polsce funkcjonowało 267 składowisk wyposażonych w instalacje służące do odgazowywania i stanowiły one 88,7% ogółu czynnych składowisk, na których deponowane były odpady komunalne (w roku poprzednim 86,3%).

Mapa 13. Odgazowywanie składowisk odpadów w 2017 r.

Około 37% instalacji do odgazowywania stanowiły instalacje z gazem uchodzącym bezpośrednio do atmosfery (podobnie jak w 2016 r.), natomiast 6,6% takie, gdzie powstający na składowisku gaz był unieszkodliwiany z odzyskiem energii cieplnej (wzrost o 0,8 p.proc.). Około 20,3% stanowiły instalacje, przy pomocy których gaz składowiskowy został wykorzystany do produkcji energii elektrycznej (spadek o 0,7 p.proc.). W 2017 r. w wyniku unieszkodliwiania poprzez spalanie ujętego gazu składowiskowego odzyskano około 96 997 tys. MJ energii cieplnej (15,5% więcej niż w 2016 r.) oraz około 121 574 tys. kWh energii elektrycznej (9% mniej niż w 2016 r.).

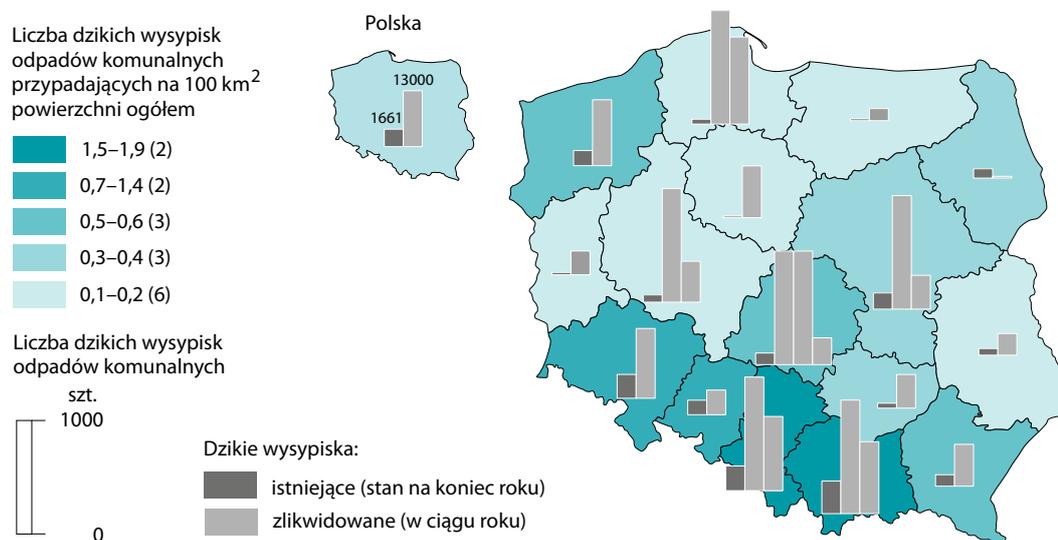
Około 93% powierzchni, na której składowane były odpady komunalne w Polsce w 2017 r., to powierzchnia czynnych składowisk odpadów (więcej o 1% niż w 2016 r.). Pozostała część to powierzchnia dzikich wysypisk, czyli miejsc nieprzeznaczonych do składowania odpadów komunalnych.

Mapa 14. Powierzchnia składowania odpadów komunalnych w 2017 r.

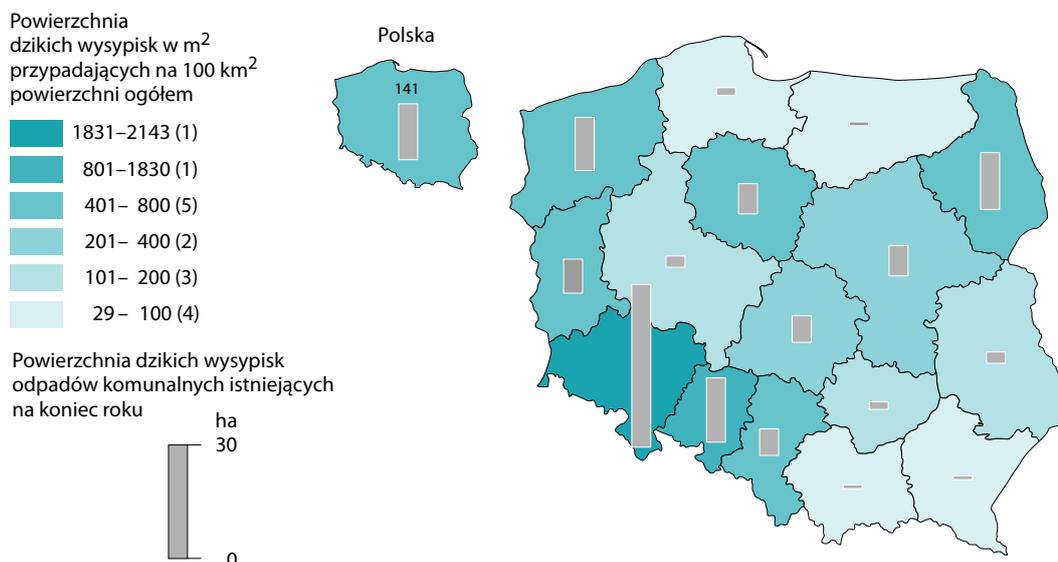
Na koniec 2017 r. w Polsce istniało 1 661 dzikich wysypisk, tj. o 15,6% mniej niż w roku poprzednim. W miastach istniało 407 takich wysypisk (spadek w porównaniu z 2016 r. o 28,7%), a na obszarach wiejskich odnotowano ich 1 254 (spadek w stosunku do 2016 r. o 10,2%).

W 2017 r. zlikwidowanych zostało 13 tys. dzikich wysypisk, z czego 83,8% w miastach. W porównaniu z rokiem poprzednim ogólna liczba zlikwidowanych nielegalnych miejsc składowania odpadów komunalnych spadła o 15% (w miastach był to spadek o 18,1%, natomiast na obszarach wiejskich wzrost o 5,9%). Podczas likwidacji dzikich wysypisk zebrano około 42,8 tys. ton odpadów komunalnych (mniej o 16,6% niż w 2016 r.), z czego 76,6% w miastach (spadek o 7,9 p.proc. w porównaniu do roku poprzedniego).

Mapa 15. Dzikie wysypiska odpadów komunalnych w 2017 r.

Mapa 16. Powierzchnia dzikich wysypisk w 2017 r.

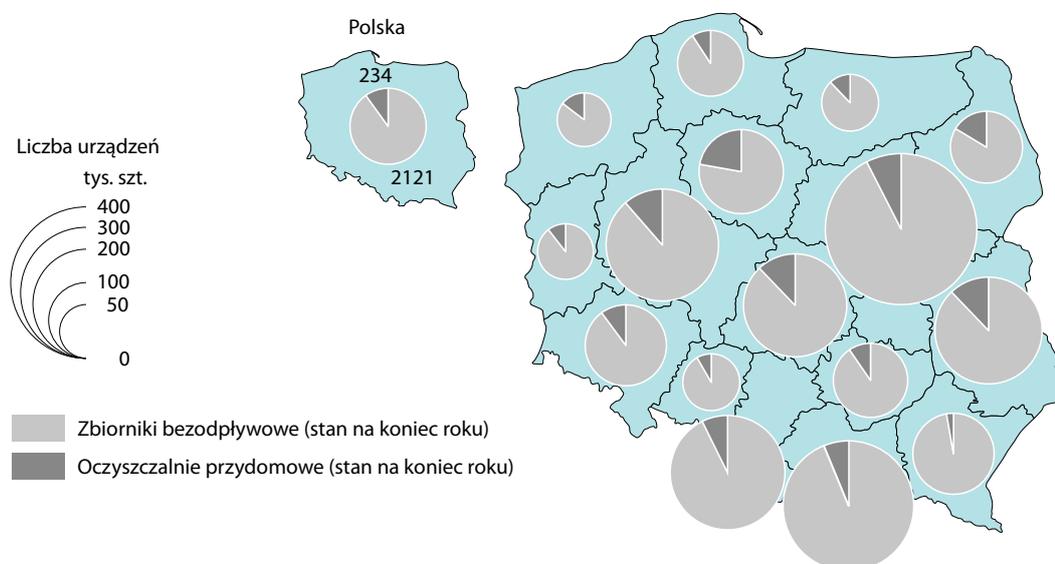

Rozdział 5

Postępowanie z nieczystościami ciekłymi

Mieszkańcy obszarów z niewystarczająco rozwiniętą infrastrukturą kanalizacyjną korzystają z przydomowych systemów do odprowadzania ścieków, czyli ze zbiorników bezodpływowych lub oczyszczalni przydomowych. Stanowią one alternatywne rozwiązanie dla budowy sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki do oczyszczalni ścieków w przypadkach, gdy podłączenie wszystkich nieruchomości do sieci kanalizacyjnej jest niemożliwe lub powoduje nadmierne koszty. W Polsce w 2017 r. funkcjonowało 2 355 tys. przydomowych systemów do odprowadzania ścieków, z czego około 90% stanowiły zbiorniki bezodpływowe.

Mapa 17. Przydomowe systemy do odprowadzania ścieków w 2017 r.

Liczba zbiorników bezodpływowych wzrosła z około 2 117 tys. w 2016 r. do 2 121 tys. w 2017 r. (o 0,2%), podczas gdy liczba przydomowych oczyszczalni ścieków wzrosła z prawie 217 tys. w 2016 r. do około 234 tys. w 2017 r. (o 8,0%).

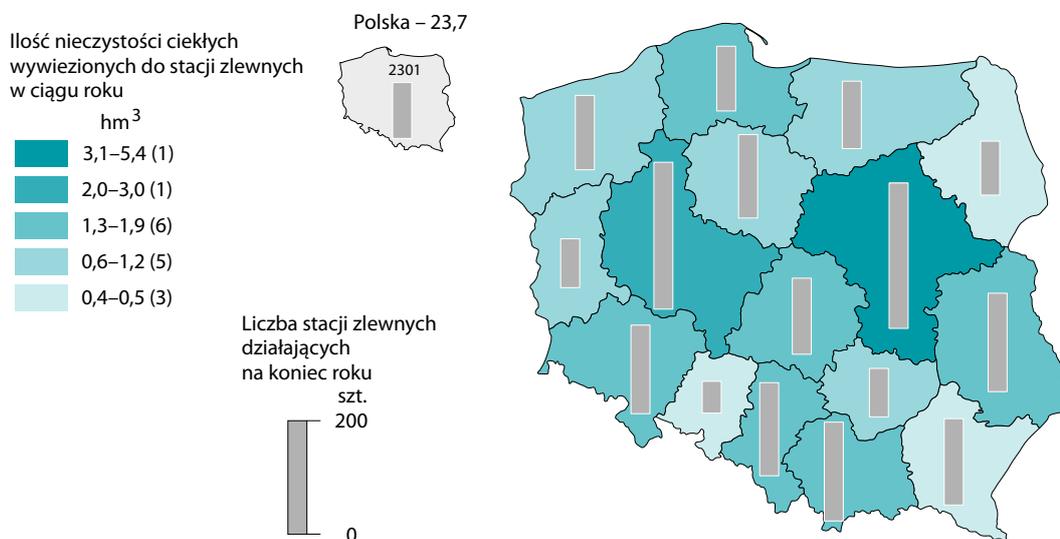
Tablica 8. Przydomowe systemy do odprowadzania ścieków w latach 2005, 2010, 2015–2017

Wyszczególnienie	2005	2010	2015	2016	2017
Przydomowe systemy do odprowadzania ścieków (tys. szt.)	2 511,8	2 487,4	2 339,0	2 333,3	2 354,9
Miasta	497,5	450,2	356,2	337,1	334,5
Obszary wiejskie	2 014,3	2 037,2	1 982,8	1 996,2	2 020,5
Zbiorniki bezodpływowe (tys. szt.)	2 483,9	2 406,8	2 136,2	2 116,7	2 121,1
Miasta	493,4	441,2	339,0	319,0	314,8
Obszary wiejskie	1 990,5	1 965,6	1 797,1	1 797,7	1 806,2
Przydomowe oczyszczalnie ścieków (tys. szt.)	27,9	80,6	202,8	216,6	233,8
Miasta	4,1	9,0	17,2	18,1	19,6
Obszary wiejskie	23,8	71,6	185,6	198,5	214,2

Większość (prawie 86%) przydomowych systemów do odprowadzania ścieków w 2017 r. zlokalizowanych było na obszarach wiejskich. Znajdowało się tam około 85% ogółu zbiorników bezodpływowych i około 92% ogólnej liczby przydomowych oczyszczalni ścieków.

Gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych ścieki bytowe są odbierane od właścicieli nieruchomości wyposażonych w te zbiorniki przez gminne jednostki organizacyjne lub przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych na podstawie zezwolenia udzielonego w trybie przepisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, a następnie są wprowadzane do stacji zlewnych. W 2017 r. odebrano około 23,7 hm³ nieczystości ciekłych (o 2,3% więcej niż w 2016 r.), co odpowiada około 2,1% ogólnej ilości ścieków bytowych odprowadzonych siecią kanalizacyjną do oczyszczalni ścieków.

Mapa 18. Stacje zlewnie i nieczystości ciekłe wywiezione do stacji zlewnych w 2017 r.

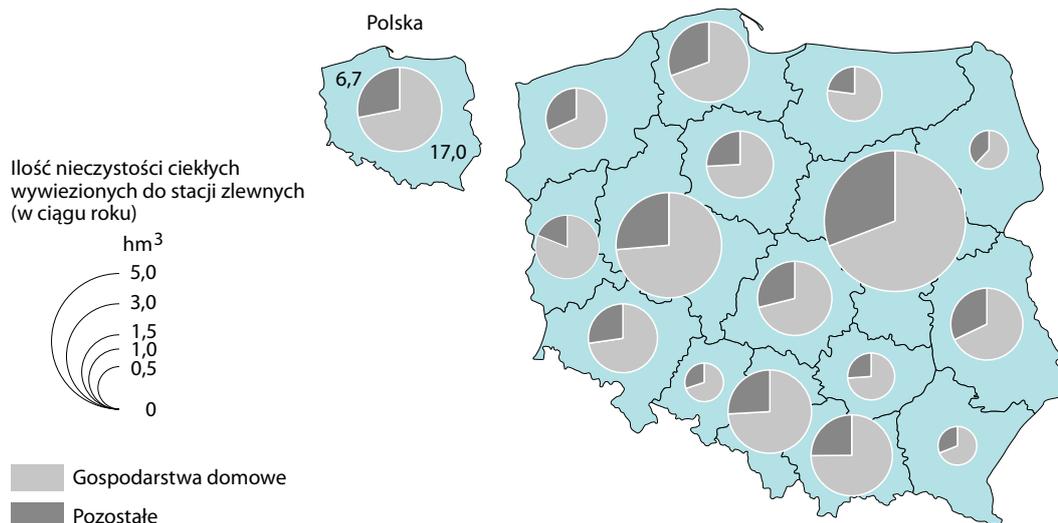
Ogólna liczba stacji zlewnych funkcjonujących w 2017 r. kształtowała się na poziomie podobnym jak w roku poprzednim i wyniosła 2 301 szt. Około 67% stacji zlewnych zlokalizowanych było na obszarach wiejskich. W 2017 r. z obszarów tych odebrano około 68,6% nieczystości ciekłych, podczas gdy z terenów miast pochodziło 31,4% ogółu nieczystości ciekłych wywiezionych do stacji zlewnych (w roku poprzednim – 67,8% i 32,2%).

Tablica 9. Nieczystości ciekłe odebrane w latach 2005, 2010, 2015–2017

Wyszczególnienie	2005	2010	2015	2016	2017
Nieczystości ciekłe odebrane ogółem (hm ³)	18,2	24,6	23,0	23,1	23,7
Miasta	7,8	9,6	7,8	7,5	7,4
Obszary wiejskie	10,4	15,1	15,1	15,7	16,2
Nieczystości ciekłe odebrane od gospodarstw domowych (hm ³)	10,6	16,2	15,8	16,2	17,0
Miasta	4,7	6,1	5,2	5,0	4,9
Obszary wiejskie	5,9	10,0	10,6	11,2	12,1
Nieczystości ciekłe odebrane z innych źródeł (hm ³)	7,6	8,5	7,1	6,9	6,7
Miasta	3,1	3,4	2,6	2,5	2,5
Obszary wiejskie	4,5	5,0	4,5	4,4	4,2

Prawie 72% odebranych nieczystości ciekłych pochodziło ze zbiorników użytkowanych przez gospodarstwa domowe, a pozostała część (około 28%) ze zbiorników obsługujących budynki użyteczności publicznej lub budynki podmiotów prowadzących działalność gospodarczą (w 2016 r. było to odpowiednio 70% i 30%).

Mapa 19. Źródła pochodzenia nieczystości ciekłych w 2017 r.

W 2017 r. około 72,9% nieczystości ciekłych zostało wywiezionych przez przedsiębiorstwa prywatne (73,1% w 2016 r.), natomiast 27,1% przez jednostki z sektora publicznego (26,9% w 2016 r.).

Uwagi metodologiczne

1. Zakres podmiotowy i przedmiotowy

Źródłem informacji o infrastrukturze komunalnej w 2017 r. są wyniki badań ujętych w Programie Badań Statystycznych Statystyki Publicznej (PBSSP):

1.26.06 – Infrastruktura techniczna sieci wodociągowych i kanalizacyjnych, ciepłowniczych, gazu z sieci oraz energii elektrycznej,

1.26.08 – Odpady komunalne oraz utrzymanie czystości i porządku w gminach, oraz wtórne wykorzystanie danych pochodzących z badań:

1.44.01 – Bilans paliw i energii,

1.44.02 – Elektroenergetyka i ciepłownictwo.

Formularze wykorzystywane do pozyskiwania danych to:

- M-06 Sprawozdanie o wodociągach, kanalizacji i wywozie nieczystości ciekłych gromadzonych w zbiornikach bezodpływowych;
- M-09 Sprawozdanie o wywozie i przetwarzaniu odpadów komunalnych;
- SG-01 cz. 3 Statystyka gminy: gospodarka mieszkaniowa i komunalna;
- Załącznik do sprawozdania SG-01 Statystyka gminy: gospodarka mieszkaniowa i komunalna;
- G-02g Sprawozdanie o infrastrukturze, odbiorcach i sprzedaży gazu z sieci;
- G-02b Sprawozdanie bilansowe nośników energii i infrastruktury ciepłowniczej.

Badanie z zakresu gospodarki wodociągowo-kanalizacyjnej prowadzone jest metodą pełną i obejmuje podmioty, których podstawową, drugorzędną lub pomocniczą działalnością jest prowadzenie wodociągów i kanalizacji lub wywóz nieczystości ciekłych.

Dane o korzystających z wodociągu i kanalizacji obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych i w budynkach zbiorowego zamieszkania podłączonych do określonej sieci.

Dane o korzystających z gazu dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalacje gazu z sieci.

Dane dotyczące ludności korzystającej z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej od 2014 r., ze względu na zmianę metody szacowania, nie są w pełni porównywalne z danymi prezentowanymi w poprzednich edycjach publikacji.

Dane z zakresu energetyki obejmują podmioty, którym nadano koncesję na przesył i dystrybucję paliw i energii. Informacje o liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej dotyczą gospodarstw domowych oraz gospodarstw zbiorowego zamieszkania, które opłacają rachunki za zużycie energii elektrycznej według stawek grupy taryfowej „gospodarstwa domowe”. Dane o zużyciu energii elektrycznej podano na podstawie wpłat zaliczkowych dokonanych przez odbiorców.

Dane o liczbie odbiorców paliw gazowych pochodzą od jednostek posiadających koncesję na sprzedaż gazu i oparte są na liczbie umów podpisanych z odbiorcami gazu z sieci.

Informacje z zakresu ciepłownictwa obejmują budynki mieszkalne oraz budynki urzędów i instytucji ogrzewane centralnie za pośrednictwem sieci przesyłowej rozumianej jako układ instalacji połączonych i współpracujących ze sobą, służących do przesyłania i dystrybucji czynnika grzewczego do odbiorcy. Informacje o kotłowniach obejmują typy urządzeń kotłowych, ich moc (tj. maksymalną ilość energii cieplnej, jaką mogą wyprodukować kotły w określonej jednostce czasu), roczną produkcję oraz zainstalowane urządzenia ochrony atmosfery (ograniczające emisję zanieczyszczeń do atmosfery).

Dane w obszarze ciepłownictwa dotyczące sprzedaży energii cieplnej, liczby kotłowni, kubatury budynków ogrzewanych centralnie, charakterystyki kotłów, jak i urządzeń chroniących atmosferę przed emisją zanieczyszczeń zainstalowanych w kotłowniach, od 2014 r. uwzględniają zmianę zakresu podmiotowego badania.

Badanie dostarczające informacji o odpadach komunalnych prowadzone jest metodą pełną i obejmuje podmioty prowadzące działalność w zakresie odbierania (zbierania) lub przetwarzania odpadów komunalnych. Informacje wynikowe obejmują: ilość odpadów odebranych lub zebranych (w tym z gospodarstw

domowych, z handlu, małego biznesu, biur i instytucji oraz z usług komunalnych) i przeznaczonych do procesów odzysku i unieszkodliwiania.

Ze względu na fakt, że od 1.07.2013 r. wszyscy właściciele nieruchomości zostali objęci przez gminy systemem gospodarowania odpadami komunalnymi, ilość odpadów odebranych i zebranych uznawana jest za odpady wytworzone. Przeprowadzona reforma systemu gospodarki odpadami komunalnymi zmieniła sposób organizacji odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Obecnie gminy są obowiązane do organizacji przetargów na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości albo przetargów na odbieranie i zagospodarowanie tych odpadów. Właściciele nieruchomości nie zawierają już samodzielnie umów z podmiotami świadczącymi usługi odbierania odpadów komunalnych od mieszkańców.

Przy przeliczaniu na 1 mieszkańca (1 000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku (np. ludność korzystająca z urządzeń komunalnych) przyjęto liczbę ludności faktycznie zamieszkałej według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. zużycie) – według stanu w dniu 30 VI.

2. Objasnienia podstawowych pojęć

Gospodarka komunalna – dział gospodarki narodowej, którego celem jest zaspakajanie materialno-bytowych potrzeb ludności. W Polsce do gospodarki komunalnej zalicza się przedsiębiorstwa zajmujące się m.in. gospodarką wodociągowo-kanalizacyjną i ciepłą, dystrybucją paliw i energii na potrzeby gospodarstw domowych oraz gospodarką odpadami komunalnymi.

Infrastruktura komunalna – podstawowe urządzenia i instytucje usługowe niezbędne do funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa.

Wodociągi – kompleks urządzeń wodociągowych służących do ujęcia wód powierzchniowych i podziemnych, studni publicznych, urządzeń służących do magazynowania i uzdatniania wód, sieci wodociągowe, urządzenia regulujące ciśnienie wody.

Sieć magistralna – przewody doprowadzające wodę od oddalonego źródła ujęcia wody do sieci rozdzielczej.

Sieć rozdzielcza – przewody uliczne służące do rozprowadzania wody do odbiorców za pośrednictwem przyłączy do budynków i innych obiektów.

Przyłącze wodociągowe – odcinek przewodu łączący sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy wraz z zaworem za wodomierzem głównym.

Zdrój uliczny – powszechnie dostępne dla ludności urządzenie wmontowane w uliczny przewód wodociągowy, służące do pobierania wody przez ludność bezpośrednio z tych przewodów.

Woda dostarczona gospodarstwom domowym – ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku.

Woda dostarczona na cele produkcyjne – woda dostarczona przedsiębiorstwom (zakładom) przemysłowym, budowlanym, transportowym itp., tj. zakładom produkcyjnym we wszystkich działach gospodarki narodowej, niezależnie od tego czy dostarczona woda używana jest na cele technologiczne, czy na cele socjalno-bytowe pracowników (w znajdujących się na terenie zakładu umywalniach, łazienkach, jadalniach, stołówkach, świetlicach, budynkach biurowych itp.).

Kanalizacja – kompleks urządzeń kanalizacyjnych służący do odprowadzania ścieków: sieć kanalizacyjna, wyloty urządzeń służących do wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, urządzenia podczyszczające i oczyszczające ścieki oraz przepompownie ścieków.

Sieć kanalizacyjna czynna – system kanałów krytych (podziemnych) odprowadzających ścieki z budynków i innych obiektów, do odborników lub urządzeń do oczyszczania ścieków.

Przyłącze kanalizacyjne – odcinek przewodu łączący wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomościach odbiorców usług z siecią kanalizacyjną, za pierwszą studzienką, licząc od strony budynku, a w przypadku jej braku – od granicy nieruchomości.

Ścieki odprowadzone – ścieki bytowe lub mieszanina ścieków bytowych z przemysłowymi, lub mieszanina ścieków bytowych z wodami opadowymi, lub mieszanina ścieków bytowych ze ściekami przemysłowymi i wodami opadowymi.

Zbiornik bezodpływowy – instalacja i urządzenie przeznaczone do gromadzenia nieczystości ciekłych w miejscu ich powstawania.

Nieczystości ciekłe – ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych.

Stacja zlewna – instalacja i urządzenie, zlokalizowane przy kolektorze sieci kanalizacyjnej lub przy oczyszczalni ścieków, służące do przyjmowania nieczystości ciekłych dowożonych pojazdami asenizacyjnymi z miejsc ich gromadzenia.

Sieć gazowa – system przewodów doprowadzających do odbiorców paliwa gazowe przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przesyłu i dystrybucji gazu. W systemie przewodów rozróżnia się:

- sieć przesyłową i rozdzielczą (na gaz wysokometanowy i zaazotowany) – przewody uliczne przeznaczone do doprowadzenia gazu do budynków lub innych obiektów za pośrednictwem przyłączy;
- przyłącza – system przewodów łączących sieć rozdzielczą z budynkami i innymi obiektami.

Kotłownia – budynek lub pomieszczenie wraz z ustawionymi w nim kotłami oraz urządzeniami służącymi do wytwarzania energii cieplnej na cele grzewcze lub ogrzewania i równoczesnego dostarczania ciepłej wody.

Odpady komunalne – odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Odpady biodegradowalne – odpady, które ulegają rozkładowi tlenowemu lub beztlenowemu przy udziale mikroorganizmów.

Zbieranie odpadów – gromadzenie odpadów przed ich transportem do miejsc przetwarzania, w tym wstępne sortowanie nieprowadzące do zasadniczej zmiany charakteru i składu odpadów i niepowodujące zmiany klasyfikacji odpadów oraz tymczasowe magazynowanie odpadów.

Selektywne zbieranie – zbieranie, w ramach którego dany strumień odpadów, w celu ułatwienia specyficznego przetwarzania, obejmuje jedynie odpady charakteryzujące się takimi samymi właściwościami i takimi samymi cechami.

Punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych – mające charakter stacjonarny miejsce gdzie mieszkańcy mogą przekazać różnego rodzaju odpady komunalne, np. papier i tekturę, szkło, opakowania wielomateriałowe, tworzywa sztuczne lub odpady komunalne podlegające biodegradacji.

Gospodarowanie odpadami – zbieranie, transportowanie, odzysk oraz przetwarzanie odpadów, łącznie z nadzorem nad tego rodzaju działaniami, jak również późniejsze postępowanie z miejscami unieszkodliwiania odpadów oraz działania wykonywane w charakterze sprzedawcy odpadów lub pośrednika w obrocie odpadami.

Przetwarzanie – rozumie się przez to procesy odzysku lub unieszkodliwiania, w tym przygotowanie poprzedzające odzysk lub unieszkodliwianie.

Odzysk – jakkolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów, które w przeciwnym przypadku zostałyby użyte do spełnienia danej funkcji, lub w wyniku którego odpady są przygotowywane do spełnienia takiej funkcji w danym zakładzie lub ogólnie w gospodarce.

Termiczne przekształcanie odpadów – rozumie się przez to spalanie odpadów przez ich utlenianie oraz inne procesy termicznego przekształcania odpadów, w tym pirolizę, zgazowanie i proces plazmowy, o ile substancje powstające podczas tych procesów termicznego przekształcania odpadów są następnie spalane.

Odzysk energii – termiczne przekształcanie odpadów w celu odzyskania energii.

Recykling – odzysk, w ramach którego odpady są ponownie przetwarzane na produkty, materiały lub substancje wykorzystywane w pierwotnym celu lub innych celach; obejmuje to ponowne przetwarzanie materiału organicznego (recykling organiczny), ale nie obejmuje odzysku energii i ponownego przetwarzania na materiały, które mają być wykorzystane jako paliwa lub do celów wypełniania wyrobisk.

Unieszkodliwianie odpadów – rozumie się przez to proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii.

Składowisko – obiekt budowlany przeznaczony do składowania odpadów.

Odgazowywanie – ujmowanie biogazu ze składowiska, na którym umieszczono odpady biodegradowalne. Ujęty gaz oczyszcza się i wykorzystuje do celów energetycznych, a jeśli jest to niemożliwe (np. gdy jego ilość jest zbyt mała dla efektywnej produkcji energii), unieszkodliwia się go poprzez spalanie w pochodniach.